

Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö – määrällinen tutkimus

Petri Wirén

11/2023

TIIVISTELMÄ

Petri Wirén: Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Timo Härmä, Heikki Asunta

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyö käsittelee poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyötä Pirkanmaalla. Turvallisuusalalla toimivat henkilöt voivat ammattinsa puolesta olla lähes päivittäin tekemisissä poliisin kanssa. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää miten turvallisuusalalla toimivat henkilöt kokevat poliisin kanssa toimimisen. Tavoite on myös selvittää väärät oletukset, joita etenkin vartijoilla ja järjestyksenvälvoijilla on poliisin toimivallan suhteen. Hypoteesina on, että työkokemuksella, iällä ja taustakoulutuksella on vaikutusta vastauksiin. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä toimii Securitas Oy Pirkanmaan vartijoille ja järjestyksenvälvoijille suunnattu verkossa suoritettava kyselytutkimus, johon on vastannut 30 henkilöä. Kyselyn tuloksia on analysoitu teemoittamalla ja luokittelemalla sekä vastausten keskiarvon ja vastausprosentin avulla.

Opinnäytetyön keskeisimpien tulosten perusteella voidaan todeta, että vartijoiden ja järjestyksenvälvoijien kunnioitus poliisia kohtaa on korkealla ja he luottavat poliisin ammattitaitoon lähes aina. Vastauksissa tuli myös ilmi negatiiviset kokemukset, mutta kokonaisuudessa niiden vaikutus näyttäisi olevan pientä yleiseen kunnioitukseen verrattuna. Osa koki keskinäistä yhteistyötä esiintyvän jonkin verran, kun taas jotkut vastaajista kokivat, että sitä voisi olla nykyistä enemmän. Kuitenkin pääsääntöisesti yhteistyö on koettu olevan melko sujuvaa poliisin kanssa, etenkin samankaltaisten tai päällekkäisten tavoitteiden vuoksi. Toimivaltatietämys omasta ammatista sekä poliisin ammatista on vastaajien mukaan hyvällä tasolla. Eroavaisuuksia syntyi eri ikäryhmien välillä, missä nuorimmat kokivat tietävänsä toimivaltuuksista vähiten verrattuna vanhempiin. Tutkimuksen perusteella eniten vastausten eroavaisuuksiin onkin vaikuttanut selvästi vastaajien ikä ja työkokemus.

Sivumäärä: 30 + 2

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2023

Avainsanat: yksityinen turvallisuusala, poliisi, vartija, järjestyksenvälvoja, kyselytutkimus, yhteistyö

ABSTRACT

Petri Wirén: Cooperation between the police and the private security industry

Form of the thesis: Quantitative research

Degree of publicity: Public

Supervisors: Timo Härmä, Heikki Asunta

Degree: Bachelor of Police Services

This thesis deals with the cooperation between the police and the private security industry in Pirkanmaa. Persons working in the security industry may, by virtue of their profession, have almost daily contact with the police. The purpose of the thesis is to find out how people working in the security sector experience working with the police. The goal is also to find out the wrong assumptions that security guards and orderlies have regarding the authority of the police. The hypothesis is that work experience, age and background education influence false assumptions and beliefs. The research method of the thesis is an online survey aimed at security guards and orderlies by Securitas Oy Pirkanmaa, which was answered by 30 persons. The results of the survey have been analyzed by theming and categorizing, as well as using the average of the answers or the response percentage.

According to the main results of the thesis, it can be concluded that security guards and orderlies hold a high level of respect for the police, and they almost always trust the police's professionalism. The responses also revealed negative experiences, but their overall impact appears to be minor compared to the general respect. Some respondents perceived a moderate level of mutual cooperation, while others felt there could be more of it. However, in general, cooperation with the police has been considered fairly smooth, especially due to shared or overlapping objectives. According to the respondents, the knowledge of their own professional authority and that of the police is at a good level. Differences emerged between different age groups, with the youngest respondents feeling that they had the least knowledge about authority compared to the older ones. The study showed that respondents' age and work experience had the most significant impact on the differences in responses.

Pages: 30 + 2

Review month and year: 11/2023

Keywords: private security industry, police, security guard, security officer, survey, cooperation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Aiheen valinta ja sen tavoite	4
1.2 Aiheen ajankohtaisuus	4
1.3 tutkimuskysymykset.....	4
2 Teoria	5
2.1 Mittaus.....	5
2.2 Hyvän yhteistyön mittari ja sen osiot.....	5
2.2.1 Avoimuus	6
2.2.2 Hyvä kommunikaatio.....	6
2.2.3 Luottamus	6
2.2.4 Yhteiset tavoitteet	6
2.2.5 Kunnioitus	7
2.3 Turvattomuuden lisääntyminen ja turvallisuusalan kehitys.....	7
3 Toimivaltuuksien tuntemus.....	9
4 aikaisemmat tutkimukset.....	9
5 vartijoiden ja järjestyksenvalvojien koulutus	10
5.1 Laki yksityisestä turvallisuuspalveluista	10
5.2 Vartijan peruskoulutus	11
5.3 Turvallisuusalan ammattitutkinto.....	11
5.4 Järjestyksenvalvojan peruskurssi	12
6 tutkimus ja sen toteutus	12
6.1 Aineiston keruu ja tutkimukseen osallistujat.....	12
6.2 Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi.....	15
6.3 Tutkimusetiikka ja luotettavuus	16
6.3.1 Oma henkilökohtainen suhteeni tutkimuksen aiheeseen	16
6.3.2 Muut tutkimusetiikan osa-alueet.....	17
7 Tutkimustulokset.....	17
7.1 Avoimuus	17

7.2 Kommunikaatio.....	18
7.3 Luottamus	19
7.4 Tavoitteet	20
7.5 Kunnioitus	21
7.6 Toimivalta.....	21
7.7 Avoimet kysymykset	22
7.7.1 Tilanteet, jossa vastaaja on kokenut poliisin toimineen vastoin omia odotuksia ja ajatuksia	23
7.7.2 Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan välisen yhteistyön hyvät puolet	23
7.7.3 Tilanteet, jossa poliisi ei ole tiennyt vartijan tai järjestyksenvälvojan toimivaltuuksia ...	25
8 Pohdinta	26
9 Yhteenveto	29
LÄHTEET	30
liite 1: Vartijoille ja järjestyksenvälvoijille suunnattu kyselylomake	32
LIITE 2: Saatekirje ja linkki kyselyyn	37

1 JOHDANTO

Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö on keskeinen elementti nykyaikaisessa yhteiskunnallisessa turvallisuudenhallinnassa. Tämä yhteistyö perustuu tarpeeseen tehokkaaseen ja kattavaan turvallisuuden ylläpitoon, joka ulottuu viranomaisten toimivallasta yksityissektorin ammattilaisten osaamiseen. Yhä monimutkaisemmaksi muuttuva turvallisuusympäristö vaatii näiden kahden toimijan tiivistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä, jotta voidaan vastata muuttuviin haasteisiin ja varmistaa yhteiskunnan turvallisuus eri tasoilla.

Tämä yhteistyö perustuu molempien sektorien vahvuuksien tunnistamiseen ja hyödyntämiseen. Poliisilla on laajat toimivaltuudet, viranomaistoimintaan liittyvä kokemus sekä pääsy valtion resursseihin ja tietoihin. Toisaalta yksityisellä turvallisuusalalla on erikoistunutta osaamista esimerkiksi vartiointi-, valvonta- ja turvallisuuskonsultointitehtävissä. Näiden kahden toimijan yhteistyö voi kattaa monia eri osa-alueita, kuten suurtapahtumien turvallisuusjärjestelyt, rikosten ennaltaehkäisy, turvallisuuskoulutus, riskienhallinta ja jopa teknologian hyödyntämisen turvallisuuden parantamiseksi.

Yhteistyöllä on useita merkittäviä etuja. Ensinnäkin se mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön ja tasapainottaa viranomaisten kuormitusta erilaisissa tehtävissä. Toiseksi yksityinen turvallisuusala voi tarjota nopeamman reagoinnin ja läsnäolon erilaisissa tilanteissa, mikä voi auttaa vähentämään rikollisuutta ja luomaan turvallisempaa ympäristöä. Lisäksi yhteistyö voi tuoda lisää osaamista ja innovaatioita turvallisuuden parantamiseksi.

Kuitenkin tähän yhteistyöhön liittyy myös haasteita. Yksityisten turvallisuusyritysten toiminta perustuu usein taloudelliseen kannattavuuteen, mikä saattaa johtaa ristiriitaan poliisin velvollisuuden ja yksityisen yrityksen voiton tavoittelun välillä. Lisäksi tiedonjakamiseen ja yhteistyön koordinointiin liittyvät kysymykset voivat olla monimutkaisia.

Esimerkit hyvin toimivasta yhteistyöstä voivat kuitenkin tarjota mallin, miten nämä haasteet voidaan voittaa. Yhteistyön tulevaisuus saattaa myös liittyä teknologisten innovaatioiden hyödyntämiseen, kuten älykkään valvonnan järjestelmiin ja tietojen analysointiin.

Kokonaisuudessaan poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö on välttämätöntä nykyaikaisessa turvallisuuskontekstissa. Sen avulla voidaan varmistaa, että yhteiskunta voi vastata monimuotoisiin ja muuttuviin uhkiin sekä ylläpitää turvallista ja vakautettua ympäristöä kansalaisilleen.

1.1 Aiheen valinta ja sen tavoite

Aiheen valintaa harkitessa kannattaa miettiä, löytyykö omasta työ- ja elämäkokemuksesta jokin aihealue, joka olisi juuri sopiva ammattikorkeakoulun opinnäytetyöksi. Oman aiheen tai aihepiirin hahmotuttua on tärkeä tarkistaa, ettei kyseisestä aiheesta ja juuri tästä haluamastasi näkökulmasta ole jo tehty opinnäytetyötä. Aiheen valinnan konkretisoituessa on tärkeä pyrkiä välttämään yleiset ongelmat, joita opinnäytetyön tekemiseen voi liittyä, kuten liian laaja aihealue, aihealueen rajaamisen epäonnistuminen tai puutteellinen suunnitelma. (Hakala 2004, 47.)

Opinnäytetyöni aiheena on poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö – määrällinen tutkimus. Suurin syy valitsemalleni aiheelleni on oma työhistoria vartiointialan firmassa. Ehdin olla töissä Securitas Oy:lle 2016 lähtien aina työharjoittelujaksoni alkuun lokakuulle 2022 asti. Olin alati tekemisissä poliisin kanssa ja näin, miten he työssään toimivat. Vartijan sekä järjestyksenvälvojan työssä kohtasin olettamuksia ja luuloja poliisista, jotka vasta koulussa oltuani tajusin vääriksi. Useimmiten oletamat liittyivät poliisien toimivaltaan. Voin siis todeta, että turvallisuusala ja sen työyhteisöt ovat siis tuttuja minulle.

Opinnäytetyöni on suunnattu ensisijaisesti poliisin työtä tekeville. Tarkoituksena on mitata ja tuoda tietoisuuteen turvallisuusalalla työskentelevien ajatuksia poliisin kanssa työskentelystä sekä oletuksia heidän toimivallastansa. Hypoteesinani on, että järjestyksenvälvojidilla ja vartijoilla on virheellisiä käsityksiä siitä, mitä poliisi saa tehdä, mitä ei, ja milloin, ja että vartijoiden taustakoulutus, ikä ja työkokemus voivat vaikuttaa näihin käsityksiin.

Toivon, että lukijat, erityisesti poliisit, osaavat tutkimustuloksia lukiessaan avata ja perustella turvallisuusalalla työskentelevän kohdatessaan, miksi ja millä perusteilla poliisi tekee toimenpiteitä. Unohattamatta miten oma käytöksemme vaikuttaa turvallisuusalalla työskentelewiin – hehän kuitenkin merkittävästi helpottavat ja keventävät poliisin työmäärää.

1.2 Aiheen ajankohtaisuus

Tätä kirjoittaessa vartiointialalla on sattunut tapauksia, jotka ovat levinneet valtakunnallisen median kautta kansalaisten tietoisuuteen. Esimerkiksi Helsingin rautatieasemalla lukuisia järjestyksenvälvoja on epäiltynä pahoinpitelyistä, ja Espoon Isossa Omenassa tapahtui vartijoiden suorittama kiinniottilanne, jossa kohdehenkilö menetti henkensä. Myös oma henkilökohtainen suhde vartiointialaan ja yhteys entisiin työkavereihini tekee aiheesta ajankohtaisen.

1.3 tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksillä on tarkoitus saada tietoa turvallisuusalalla työskentelevien näkemyksiä poliisin kanssa toimimisesta, millainen ymmärrys heillä on poliisin toimivaltuuksista

linjassa iän, kokemuksen ja taustakoulutuksen kanssa. Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on selvittää tuntevatko turvallisuusalalla työskentelevät poliisi- ja järjestyslakia.

Opinnäytteen tutkimuskysymykset ovat:

1. Kuinka tyytyväisiä yksityisellä turvallisuusalalla työskentelevät ovat yhteistyöstä poliisin kanssa?
2. Kuinka hyvin turvallisuusalalla työskentelevät tuntevat omat ja poliisin toimivaltuudet?
3. Onko ollut tilanteita, jossa poliisi on tehnyt tai jättänyt tekemättä jotain, joka on ollut ristiriidassa oman tietämyksen kanssa?
4. Vaikuttaako turvallisuusalalla työskentelevien ikä, työkokemus ja taustakoulutus edellä mainittuihin kysymyksiin?

2 TEORIA

Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan välinen suhde on moniulotteinen ja vaikuttaa turvallisuuden ylläpitoon ja järjestykseen yhteiskunnassa. Tämä suhde heijastaa erilaisten turvallisuusorganisaatioiden yhteistyötä, vastuunjakoa ja synergioita.

2.1 Mittaus

Määrällisen tutkimuksen peruskivi on mittaus, sillä asioiden tutkiminen tilastollisesti edellyttää, että tietoja voidaan mitata erilaisilla mittareilla. Kyselytutkimuksessa mittarit koostuvat kysymyksistä ja väitteistä, joiden laatumiseen liittyy sekä sisällöllisiä että tilastollisia haasteita. Mittaus tapahtuu kyselylomakkeella, joka on kokoelma mittareita ja yksittäisiä kysymyksiä. (Vehkalahti, 2014).

2.2 Hyvän yhteistyön mittari ja sen osiot

Hyvä yhteistyö on keskeinen tekijä niin liike-elämässä, yhteiskunnassa kuin henkilökohtaisissakin suhteissa. Kirjallisuudesta ei löytynyt tapaa, miten yhteistyön sujuvuutta mitataan, joten ongelmaa piti lähestyä eri näkökulmasta – mistä koostuu hyvä yhteistyö? Se perustuu avoimuuteen, luottamukseen, hyvään kommunikaatioon, yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen ja molemminpuoliseen kunnioitukseen.

Osiolla tarkoitetaan siis yksittäistä kysymystä tai väitettä, joka lähtökohtaisesti mittaa vain yhtä asiaa. Mittari on osioista koostuva kokonaisuus, joka mittaa useita, jollain tavoin toisiinsa liittyviä asioita. (Vehkalahti, 2014.) Yhteistyö on siis mittari, jonka osioita ovat aikaisemmin luetteleman asiat.

Seuraavaksi käyn läpi osioita ja miten ne ilmenevät poliisin ja yksityisen turvallisuuspalvelun välillä.

2.2.1 Avoimuus

Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden välillä pitää tapahtua aktiivista tiedonvaihtoa. Tämä voi sisältää tietoa ajankohtaisista turvallisuuskysymyksistä, rikostilanteista, uhkista, epäilyttäviä henkilöistä tai tapahtumista ja uusista toimintatavoista. Tietoa jaetaan avoimesti ja läpinäkyvästi, mutta kuitenkin tietoturva ja yksityisyys huomioituna. Jotta avoimuus toimii pitää luottamuksen olla kunnossa.

2.2.2 Hyvä kommunikaatio

Viestinnän pitää olla selkeää ja ymmärrettävää. Kommunikaation pitää olla kahdensuuntaista vuorovaikuttamista. Eli se ei ole pelkästään tiedon antamista vaan myös kuuntelua ja vastavuoroista keskustelua. Tiedon tulisi kulkea ajantasaisesti.

Yksityinen turvallisuusala ja poliisi työskentelevät yhdessä suurten tapahtumien, kuten festivaalien, konserttien ja urheilutapahtumien, turvallisuuden varmistamiseksi. He valvovat järjestystä, suorittavat turvatarkastuksia ja voivat reagoida mahdollisiin häiriötilanteisiin, mihin poliisilla ei välttämättä riittäisi resursseja.

2.2.3 Luottamus

Poliisin pitää luottaa, että vartijat ja järjestyksenvalvojat pitävät huolta omista vartioimiskohteistaan lakia ja toimivaltuuksia noudattaen. Vastapainoksi vartijoiden ja järjestyksenvalvojen pitää luottaa, että poliisi tulee auttamaan, kun apua kaivataan. Ja luottamaan siihen, että poliisi hoitaa hommansa ammattimaisesti. Luotamme ihmisiin ja suhtaudumme luottavaisesti instituutioihin, koska näin teemme tulevaisuudesta itsellemme ennustettavampaa, kontrolloitavampaa ja ymmärrettävämpää (Jokinen 2002, 14).

2.2.4 Yhteiset tavoitteet

Poliisi ja yksityinen turvallisuusala hoitavat erilaisia tehtäviä, mutta näillä toimijoilla voi myös olla päällekkäisyyksiä tehtävissään. Poliisin keskeinen tehtävä on ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä estää ja tutkia rikoksia. Yksityisen turvallisuusalan tehtäviin kuuluu usein omaisuuden ja tilojen suojaaminen, rikosten paljastaminen sekä henkilön koskettomuuden suojaaminen. Nämä kaikki tehtävät edesauttavat pitämään yllä parempaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Poliisi edustaa virallista ja julkista turvallisuusvaltaa, kun taas yksityinen turvallisuusala toimii usein voittoa tavoittelevien yritysten palveluksessa. Whiten (2011) mukaan sidonnaisuus asiakasyrityksiin ja niiden toiveisiin rajoittaa yksityisen turvallisuusalan liikkumatilaa toiminnan painopisteen suhteen, jonka asiakasyritys voi määrittellä lainsäädännössä asetetuissa puitteissa. Markkinataloudellisesti

ajatellen tämä johtaa siihen, että yksityisen turvallisuusalan intressit ovat samat kuin asiakasyrityksillä tai niitä vähintäänkin ohjaavat asiakasyritysten intressit. Tämä ero vaikuttaa toiminnan perusteisiin ja eettisiin näkökohtiin. Kuitenkin molemmilla sekä poliisilla, että vartijoilla on rooli yhteiskunnan turvallisuuden ylläpitämisessä. (Soitamo 2022, 34.) Poliisi toki on tulostavoitteinen organisaatio, mutta asiakkaana on yritysten sijaan Suomen kansa. Omaisuuden suojaaminen kuuluu poliisin tehtäviin etenkin silloin, kun se on rikoksen kohteena.

Voidaan siis todeta, että molemmilla sekä yksityisellä turvallisuusalalla ja poliisilla on päällekkäisiä intressejä. Molempia ohjaa kuitenkin laajemmassa kuvassa laki, mutta vain toisen tahdin määrää suurimmaksi osaksi markkinatalous.

2.2.5 Kunnioitus

Sekä poliisin että vartijoiden ja järjestyksenvalvojen pitää käyttäytymisellään herättää luottamusta ja kunnioitusta (HE 22/2014; HE 224/2010.) Mutta kuinka paljon lopulta poliisi kunnioittaa mm. vartijaa ja vartija poliisia? Henkilökohtaisesti työssä ollessani koin, että poikkeuksetta kaikki arvostivat poliisia jollain tasolla. Jotkut enemmän kuin toiset. Poliisin ammatti nähtiin seuraavana askeleena omassa elämässä ja turvallisuusala ponnahduslautana sinne.

Hietasen (2019) haastattelemat poliisit kertoivat melko yhtenevästi yksityisen turvallisuusalan olevan poliisille arvokas voimavara eivätkä löytäneet monia negatiivisia ajatuksia vartijoista tai järjestyksenvalvoista. Itse en kokenut yhtään tilannetta, jossa minulla olisi jäänyt poliisi kanssa toimimisesta negatiivisia kokemuksia. Koin, että minut otettiin vakavasti ja kuunneltiin. Kuulin kuitenkin, miten joillakin kollegoilla oli ollut negatiivisia kohtaamisia poliisin kanssa, mutta tällaiset asiat ovat useasti ihmisestä itsestään kiinni ja subjektiiviset kokemukset ja mielipiteet voivat vaikuttaa asiaan.

Nalla ja Hummer (1999) ovat tutkineet yksityisen turvallisuusalan ja poliisin toimijoiden mielikuvia toisistaan sekä keskinäisen yhteistyön toimivuudesta. He havaitsivat kyselynä toteutetussa tutkimuksessaan, että poliisimiehet arvostavan yksityisen turvallisuusalan toimijoita keskimäärin enemmän kuin yksityisen turvallisuusalan työntekijät itse uskoivat. Tutkimuksessa myös arveltiin, että poliisin ja yksityisen turvallisuusalan työntekijöiden välisiin kohtaamisiin vaikuttavat vähintäänkin jossain määrin yksityisen turvallisuusalan työntekijöiden oletukset poliisin suhtautumisesta heihin. (Soitamo 2022, 12.)

2.3 Turvattomuuden lisääntyminen ja turvallisuusalan kehitys

Shearing & Stenning (1983) kirjoittavat teoksessaan laajemmasta yhteiskunnallisesta kehityksestä, missä turvallisuuskentän siirtymistä poliisilta yksityiselle toimijoille selittää muun muassa *mass property* -teoria, jonka mukaan kauppakeskuksista ja muista tiloista on tullut eräänlaisia puolijulkisia

tiloja, jotka ovat yksityisen tahojen omistuksessa. (Soitamo 2022, 11.) Yksityisen turvallisuusalan laajeneminen on ollut jo pitkään nousujohteista. Hallituksen esityksen 22/2014 mukaan vartijalupien määrä vuonna 2003 oli 11573 ja vuonna 2013 määrä oli 15393, kun taas järjestyksenvalvojalupien määrä vuonna 2003 oli 40461 ja vuonna 2013 määrä oli 52652. Vuoden 2022 lopussa yksityiseen turvallisuusalaan liittyviä lupia oli voimassa noin 65 000, joista järjestyksenvalvoja yli 36 000, vartijoita miltei 17 000 sekä elinkeinolupia miltei 1 000 (Sisäministeriö, 2023). On kuitenkin huomioitava, että lupien määrä ei kerro suoraan aktiivisesti työssä käyvien määrää. Suomessa yksityisen turvallisuusalan kasvu on ollut kuitenkin niin merkittävää, että alaa voidaan luonnehtia täydentäjäksi poliisille ja muille viranomaisille.

Vartijoiden ja järjestyksenvalvojien lisääntyessä on siis selvää, että yhteistyön poliisin ja muiden viranomaisten on toimittava. Kohtaamiset lisääntyvät entisestään, kun Suomen hallituksen ohjelmassa 20.6.2023 ehdotetaan poliisien määrän lisäämistä 7400 henkilötyövuodesta 8000:een.

Yksi isoimmista syistä turvallisuusalan kehitykseen on lisääntyvä turvattomuuden tunne. Suomi on maailman turvallisin maa tilastojen valossa (Sisäisen turvallisuuden portaali, 2023). Vaikka tilastolliset tiedot osoittavatkin näin, niin monet kokevat nykyään enemmän turvattomuutta kuin aiemmin. Tämän ilmiön taustalla on useita tekijöitä.

Yksi merkittävä vaikuttava tekijä on median rooli. Uutiset ja media ovat voineet luoda kuvan, että rikollisuus ja vaaratilanteet lisääntyvät. Negatiiviset uutiset ja turvattomuutta herättävät tarinat voivat vahvistaa tätä tunnetta, vaikka tilastot kertoisivat muuta.

Toinen tärkeä tekijä on yksilölliset kokemukset. Jokainen meistä voi olla joutunut tilanteeseen, jossa on kokenut rikoksen tai ollut osallisena epämiellyttävässä tilanteessa. Nämä henkilökohtaiset kokemukset voivat vahvistaa turvattomuuden tunnetta ja saada meidät uskomaan, että turvallisuus on uhattuna.

Taloudelliset huolenaiheet ovat myös merkittävä tekijä. Työttömyys ja taloudelliset haasteet voivat lisätä huolta omasta ja perheen turvallisuudesta. Tämä voi heijastua laajemmin yhteiskuntaan, kun taloudellinen epävarmuus lisääntyy.

Yhteiskunnalliset muutokset voivat vaikuttaa turvattomuuden tunteeseen. Väestönkasvu, maahanmuutto, kaupungistuminen ja sosiaaliset jännitteet voivat luoda epävarmuutta ja pelkoa, erityisesti niissä yhteisöissä, joissa nämä muutokset ovat voimakkaimpia.

Poliittiset ja kulttuuriset tekijät vaikuttavat myös turvattomuuden kokemukseen. Julkiset keskustelut rikosten rankaisemisesta, maahanmuuttopolitiikasta ja muiden yhteiskunnallisten aiheiden ympärillä voivat luoda polarisaatiota ja lisätä erilaisia turvattomuuden tunteita.

On tärkeää ymmärtää, että turvattomuuden tunne on subjektiivinen kokemus, joka voi vaihdella suuresti eri yksilöiden välillä. Vaikka tilastot osoittaisivat turvallisuuden yleisen tason olevan hyvä, yksilölliset kokemukset ja näkemykset voivat olla erilaisia. Turvallisuuden tunnetta voidaan parantaa tiedotuksen ja koulutuksen avulla sekä yhteisöllisten ja hallinnollisten toimenpiteiden avulla, jotka voivat vaikuttaa turvallisuuteen ja sen tunteeseen.

3 TOIMIVALTUUKSIEN TUNTEMUS

Vartijoiden, järjestyksenvalvojen ja yksittäisen poliisin on tärkeää tuntea omat toimivaltuutensa, mutta poliisilla pitää vähintään myös olla perustason tietämys vartijoiden ja järjestyksenvalvojen toimivaltuuksista. Hietanen (2019) kertoo työssään kaikilla kuudella haastateltavalla olevan hyvät perustiedot toisten ryhmien oikeuksista ja velvollisuuksista. Päähavaintona oli, että vartijat ja järjestyksenvalvojat tietävät poliisin oikeuksista sen verran kuin täytyy, jotta tietävät milloin poliisi tulee pyytää paikalle. Poliisilta taas löytyi tietoa vartijoiden ja järjestyksenvalvojen työssään tarvitsemista oikeuksista ja velvollisuuksista, kuten oikeudesta poistoon ja kiinniottoon. Tähän mainittakoon, että vartijoiden ja järjestyksenvalvojen koulutuksessa hyväksytyin suorituksen kriteeriksi ei suoraan ole listattu tietämystä poliisilaista ja poliisin toimivaltuuksista, mutta asiaan viitataan lauseella: ”tietää miten toimia viranomaisrajapinnassa ja hahmottaa poliisitoimintaa sekä siihen liittyviä vartijan tehtäviä” (Eperusteet, Opintopolku 2023).

Työssä ollessani vartijat ja järjestyksenvalvojat tiesivät mitä yleisesti poliisin toimivalta on, mutta osa ei tunnistanut tilanteita, missä poliisi ei voinut tehdä enempää. Lopputulema oli ihmettelyä ja ymmärtämättömyyttä poliisia kohtaan. Useasti heille jäi kokemus, että poliisi ei viitsinyt nähdä enempää vaivaa, kun tosiasiallisesti poliisi ei voinut toimivallan puutteista tehdä enempää toimenpiteitä.

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Yleisesti yksityiseen turvallisuusalaan liittyviä tutkimuksia on tehty jonkin verran. Pekka Hanni (2019) käsittelee opinnäytetyössään ”Vartijasta poliisiksi, Ammatinvaihtajia yksityiseltä turvallisuus-alalta” vartijoiden motivaatiota poliisikoulutukseen hakeutumiselle sekä heidän ennakkokäsityksiänsä poliisin työstä ja kuinka ne ovat muuttuneet koulutuksen aikana. Hanni mainitsee, että vartijan ja poliisin työssä on käytännön tasolla paljon samoja elementtejä, vaikka laki ei ehkä suoraan anna tätä kuvaa. Molempien ammattien arkea on haastavien asiakkaiden kohtaaminen, ihmisten perusoikeuksiin puuttuminen, epäiltyjen kiinniottaminen sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen.

Ahola käsittelee työssään (2017): ”Kenttämuistio yksityisistä turvallisuuspalveluista annetusta laista sekä toimintaohjeita viranomaisen kanssa toimimiseen” voimaan astunutta lakia yksityisistä turvallisuuspalveluista vartijan ja järjestyksenvälvojan toiminnan kautta. Opinnäytteen produktina on muistio vartijoille ja järjestyksenvälvoille. Muistiossa käydään läpi mm. käytännön asioita liittyen yhteistyöstä viranomaisen kanssa toimimiseen, jotta yhteistyö olisi sujuvampaa. Kummassakaan edellä mainituissa opinnäytetyöissä ei kuitenkaan käydä läpi opetetaan vartijoina ymmärtämään vartijan ja poliisin toimivaltojen eroja.

Janne Hietasen työssä (2019): ”Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö – laadullinen tutkimus” käydään läpi poliisien, vartijoiden ja järjestyksenvälvojen haastattelujen avulla saatua materiaalia. Tavoitteena on selvittää poliisin ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden kokemuksia yhteistyössä toimimisesta. Työ pyrkii löytämään yhteistyön haasteita ja kehittämistarpeita sekä tarjoamaan keinoja yhteistyön parantamiseksi. Kysymyksiltään ja sisällöltään opinnäyte on hyvin samankaltainen kuin oma työni, mutta kvantitatiivisen sijaan se on kvalitatiivinen. Käytössäni on samankaltaisia kysymyksiä ja työni tutkimustuloksia voidaan helpommin yleistää.

Leo Soitammon (2022) julkaistu OTM-tutkielma ”Poliisihan se iso hefe on”, jossa käydään läpi turvallisuusalan toimijoiden kokemuksia poliisin toiminnasta ja alan suhteesta viranomaistoimintaan. Tutkielma on laadullinen ja sen tarkoituksena on vastata neljään kysymykseen. Minkälaiseksi vartijat ja järjestyksenvälvojat kokevat yksityisen turvallisuusalan ja poliisin välisen roolin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä. Kokevatko turvallisuusalan toimijat, että poliisin tehtäviä on tosiasiallisesti ulkoistettu yksityiselle turvallisuusalalle. Luottavatko turvallisuusalan toimijat, että he saavat poliisilta oikea-aikaista ja -suhteista apua tarvittaessa. Kuinka usein ja minkälaisissa tilanteissa kiinnitetun vapauttamista poliisimiehen ja kiinnitetun suostumuksella käytetään ja kuinka vastaavat tilanteet suoritettiin ennen lakimuutosta.

5 VARTIJOIDEN JA JÄRJESTYKSENVÄLVOJIEN KOULUTUS

5.1 Laki yksityisestä turvallisuuspalveluista

Vuonna 2017 astui voimaan laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015). Lain tarkoituksena oli säädellä yksityisten turvallisuuspalvelujen tarjoamista ja harjoittamista. Yksityiset turvallisuuspalvelut kattavat esimerkiksi vartiointi-, järjestyksenvälvonta- ja turvallisuusalan tehtävät, jotka suoritetaan yritysten tai muiden yksityisten toimijoiden toimesta. Lain tavoitteena oli parantaa yksityisten turvallisuuspalvelujen laadukkuutta, ammattitaitoa ja valvontaa sekä turvata palveluiden käyttäjien ja yleisön oikeudet ja turvallisuus.

Laki asetti vaatimuksia muun muassa turvallisuusalan yritysten toimiluvista, henkilöstön koulutuksesta ja pätevyyksistä, valvonnasta sekä palveluiden laadusta. Tavoitteena oli varmistaa, että

yksityiset turvallisuuspalvelut täyttävät tietynlaista laatua ja osaamista koskevat standardit sekä toimivat yhteiskunnan sääntöjen ja lakien puitteissa. Lisäksi tarkoituksena oli selkeyttää ja yhdenmuukaistaa toimivaltuuksia sekä kehittää ja edistää poliisin ja yksityisten turvallisuuspalvelujen yhteistyötä.

5.2 Vartijan peruskoulutus

Vartijana voi työskennellä 18–67-vuotias henkilö, joka tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Henkilön tulee suorittaa hyväksytysti tehtävän edellyttämä vartijan koulutus. Vartijan peruskoulutus (120 h) muodostuu väliaikaisen vartijan koulutuksesta (40 tuntia) sekä vartijan koulutuksesta (80 tuntia), jotka ovat myös osa turvallisuusalan ammattitutkintoa. Väliaikainen vartijakortti voidaan myöntää väliaikaisen vartijan koulutuksen suorittamisen jälkeen, jolloin henkilö voi toimia vartijana enintään neljä kuukautta. Vakinainen vartijakortti voidaan myöntää, kun henkilö on suorittanut väliaikaisen vartijan koulutuksen sekä vartijan koulutuksen. Vakinainen vartijakortti on voimassa 5 vuotta. (Securitas 2023.)

5.3 Turvallisuusalan ammattitutkinto

Turvallisuusalan ammattitutkinnon kesto vaihtelee opiskelijan aikaisemman osaamisen ja taustan perusteella. Osa-aikaisesti opiskeleville ammattitutkinnon suorittaminen voi kestää yleensä noin 1–2 vuotta. Tämä järjestely mahdollistaa opiskelun työn ohessa ja tarjoaa käytännönläheisiä taitoja ja osaamista, jotka ovat suoraan sovellettavissa ammatillisessa ympäristössä.

Ammattitutkinnon rakenne on selkeästi jaettu eri osa-alueisiin. Pakolliset tutkinnon osat kattavat yleisiä aiheita, joita kaikkien opiskelijoiden odotetaan opiskelevan. Näihin osioihin voi kuulua esimerkiksi turvallisuusalan lainsäädäntö, eettiset periaatteet, riskienhallinta sekä asiakaspalvelu. Nämä osat muodostavat vankan perustan, jolla rakennetaan edistynyttä osaamista ja ymmärrystä alasta.

Hyväksytyt suorituksen kriteereihin kuuluu tietää vartijan toimivaltuudet ja velvollisuudet ja tietää oikeudellisen asemansa vartijana sekä osaa vartiointityössä noudatettavat periaatteet ja etiikan. Opiskelijan pitää myös tietää yleisellä tasolla poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetettujen järjestyksenvälvojen tehtävät ja toimivaltuudet.

Turvallisuusalan ammattitutkinnon yhtenä osana on järjestyksenvälvonta, jonka suorittamalla saa pätevyyden toimia järjestyksenvälvontatehtävissä. (Opintopolku 2023.)

Suomessa vartijoiden koulutuksessa kerrotaan kyllä yleisellä tasolla poliisin toimivaltuuksista ja erottelusta vartijoiden toimivaltaan. Vartijan koulutuksessa käsitellään yleisesti lainsäädäntöä ja vartijan oikeuksia ja velvollisuuksia. Tämän avulla vartijat ymmärtävät omat toimivaltansa ja

rajoituksensa suhteessa poliisiin. Eräs haastateltava kertookin, että heidän vartijan koulutuksensa oli käyty lävitse poliisin oikeuksista ja velvollisuuksista (Hietanen 2019, 24). Tämän saman tiedon vahvisti myös minulle eräs nuori turvallisuusalan ammattitutkintoa suorittava järjestyksenvalvoja entisessä vartiointikohteessani, jolta asiasta kysyin.

5.4 Järjestyksenvalvojan peruskurssi

Järjestyksenvalvojan tehtävänä on ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta toimialueellaan. Järjestyksenvalvojan tehtävissä voi toimia poliisin hyväksymä nuhteeton 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti järjestyksenvalvojan peruskurssin. Poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetetuilta järjestyksenvalvojilta edellytetään lisäksi vartijan peruskoulutuksen suorittamista.

Järjestyksenvalvojan peruskurssi Suomessa on tarkoitettu henkilöille, jotka haluavat toimia järjestyksenvalvojina erilaisissa tapahtumissa, kuten konserteissa, festivaaleilla, urheilutapahtumissa ja yökerhoissa. Kurssi on lakisääteinen ja sen tarkoituksena on antaa osallistujille tarvittavat tiedot ja taidot turvallisen ja asiallisen järjestyksen ylläpitämiseen erilaisissa tilanteissa.

Kuten vartijan koulutuksessa myös järjestyksenvalvojan kuuluu osata järjestyksenvalvojan toimivaltuudet, velvollisuudet, oikeudellisen aseman ja oikeuttamisperusteet sekä tehtävissä noudatettavat periaatteet.

Peruskurssin kesto voi vaihdella, mutta yleensä se kestää noin 40 tuntia. Kurssin suoritettuaan osallistujat voivat hakea järjestyksenvalvojakorttia, joka on vaadittava voimassaoloaika järjestyksenvalvontatehtävissä toimimiseen.

6 TUTKIMUS JA SEN TOTEUTUS

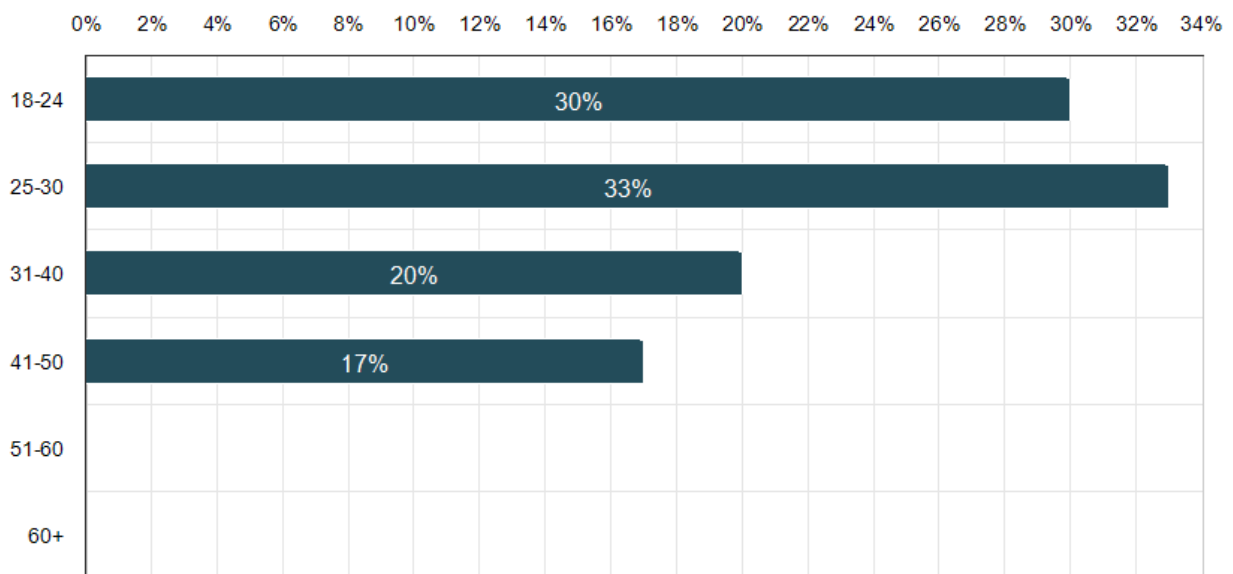
Opinnäytetyön tekeminen aloitettu huhtikuussa 2023. Tutkimusmenetelmänä on toiminut yksityisellä turvallisuusalalla toimiville suunnattu kysely, mikä on toteutettu Webropol-kyselylomakkeella 4.10.-19.10.2023 välisenä aikana. Kyselyyn on vastannut 30 henkilöä Pirkanmaan Securitas Oy:stä.

6.1 Aineiston keruu ja tutkimukseen osallistujat

Kysely rajautui Pirkanmaan Securitas Oy:n alaisuudessa oleviin kentällä työskenteleviin työntekijöihin. Kyselylomake lähetettiin sähköpostitse julkisena linkkinä 4.10.2023, ja oheen liitetty saatesanat (Liite 2). Kysely lähetettiin Securitaksen turvallisuuspäällikölle sähköposteihin jaettavaksi. Aineistoa kerättiin Webropol-verkkokyselylomakkeen avulla 4.10.-19.10.2023 välisenä aikana. Kysely kohdistui 200:lle Pirkanmaan Securitas Oy:n kaupan yksikössä työskentelevälle vartijalle ja järjestyksenvalvojalle.

Kysely tavoitti 165 henkilöä ja näistä kyselyyn vastasi 30 henkilöä, joten vastausprosentti jäi 18 %:sta. Vastanneista 25 oli miehiä ja 5 naisia. Näistä 30 henkilöstä kaikki olivat työskennelleet varti-
jan tehtävissä. Tämän lisäksi heistä 28 oli toiminut myös järjestyksenvalvojan tehtävissä.

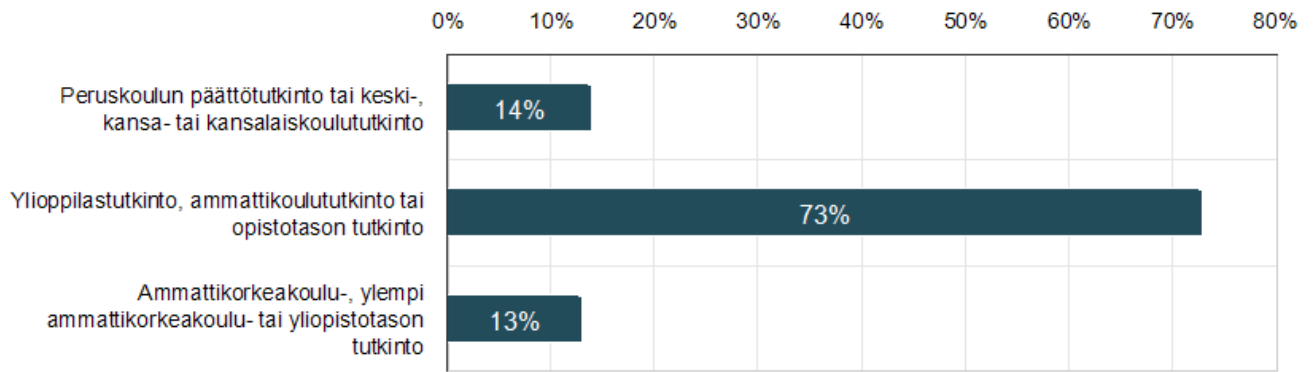
Kyselylomakkeen vastaajien ikä vaihteli 18 ja 50 välillä (Taulukko 1). 33 % ja samalla myös suurin osa tutkimukseen osallistujista kuului ikäjakaumaan 25–30. Toiseksi suurin ryhmä suuruudeltaan 30 %, oli ikäjakauma 18–24. Kolmanneksi suurin ryhmä 31–40 oli suuruudeltaan 20 %. Viimeisenä oli 41–50 ryhmä 17 % osuudellaan. Kyselyssä oli huomioituna myös ikäjakauma 51–60 sekä yli 60 vuotta täyttäneet. Näihin ei tullut vastauksia.

Taulukko 1: Vastaajien iät.

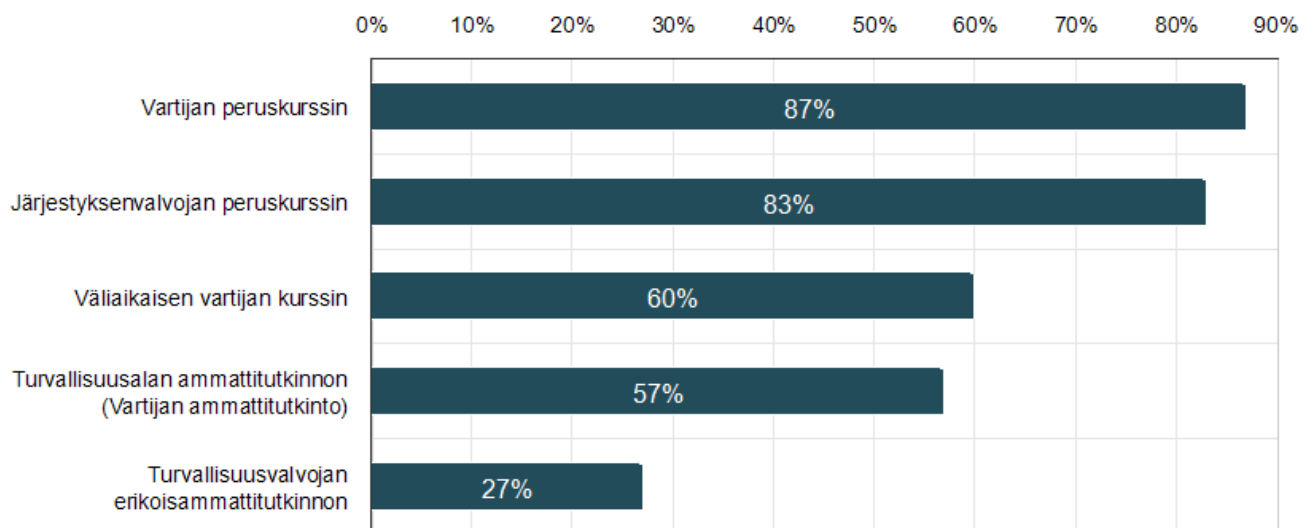
Vastaajien taustakoulutus oli jaoteltu kolmeen eri kategoriaan (Taulukko 2). Suurin osa vastanneista 73 % oli käynyt ylioppilastutkinnon, ammattitutkinnon tai opistotason tutkinnon. Seuraavana tuli 14 % peruskoulun päättötutkinto tai keskikansa- tai kansalaistutkinto. Viimeisenä 13 % ammatti-
korkeakoulu-, ylempi ammattikorkeakoulu- tai yliopistotason tutkinto.

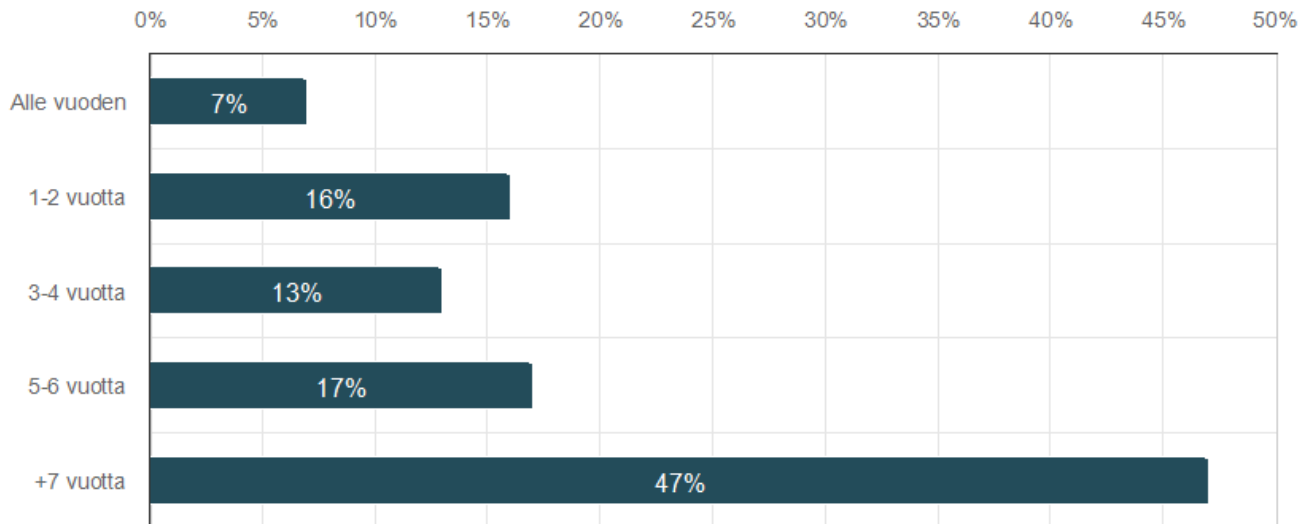
Taulukko 2: Vastaajien taustakoulutus.

Vastaajien turvallisuusalaan liittyvät koulutukset oli jaettu neljään osaan (Taulukko 3). Vastauksissa pitää huomioida, että vastaaja on voinut porrasmaisesti käydä lävitse kaikki tutkinnot päättyen korkeimpaan tutkintoon eli turvallisuusalan erikoisammattitutkintoon.

Taulukko 3: Vastaajien turvallisuusalan koulutus.

Vastaajien työkokemus jaettiin viiteen eri osaan (Taulukko 4). Vastaajista yli 7 vuotta alalla oli työskennellyt 47 %, 5–6 vuotta 17 %, 3–4 vuotta 13 %, 1–2 vuotta 16 % ja alle vuoden 7 %.

Taulukko 4: Vastaajien työkokemus vuosissa.

6.2 Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi

Tutkimus toteutettiin Webropol-verkkokyselylomakkeella (Liite 1). Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää eli määrällistä tutkimusta. Määrällisen tutkimuksen avulla saadaan kerättyä yleistettävämpää tilastotietoa kuin laadullisella metodilla. Kyselylomakkeen hyvät puolet korostuvat silloin, kun tavoitteena on tutkia yksinkertaisesti selitettäviä ja todellisia asioita, sekä lomake on hyvin suunniteltu. Sähköpostitse lähetettävä kysely on sekä kustannustehokas ratkaisu että sen avulla on mahdollista saavuttaa kohdeyleisö paremmin. Ihmisten on myös helpompi suostua täyttämään kysely kuin suostua haastatteluun, ja tällä tavoin saavutetaan suurempi vastaajamäärä. Kyselylomakkeen parhain puoli on kuitenkin sen käsittelyn helppous ja joutuisuus verraten haastattelun tuloksien analysointiin. (Hirsjärvi & Hurme 2017, 37.)

Kyselylomakkeessa on pyritty saamaan riittävän laajasti tietoa, joiden avulla pystyttäisiin vastaamaan opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Kysymysten laatimisessa on käytetty apuna mm. Hietaisen (2019, 17) laadullisen tutkimuksen kysymyksiä. Kyselylomakkeella on tavoiteltu ainoastaan vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, eikä vastaajilta ole pyritty kysymään tarpeettomia yksilöiviä tietoja.

Kyselylomakkeen alussa käydään lävitse vastaajan ikä, sukupuoli, taustakoulutukset sekä työkokemus vuosissa. Toinen osio sisältää yhteistyötä mittaavia arvoja ja väittämiä. Viimeisessä osiossa vastaajilla on ollut mahdollisuus vastata avoimiin kysymyksiin liittyen poliisin toimintaan, poliisin ja turvallisuusalan yhteistyöhön sekä toimivaltuuksiin.

Yhteistyötä mittaavina arvoina on käytetty avoimuutta, kommunikaatiota, luottamusta, tavoitteita sekä kunnioitusta. Näiden mittareiden perusteella on laadittu väittämät, joihin vastaajat ovat voineet

vastata asteikolla 1–6 (jossa 1 ei koskaan – 2 harvoin – 3 en osaa sanoa – 4 joskus – 5 usein – 6 aina). Tätä asteikkoa on käytetty, koska on haluttu sisällyttää vastausvaihtoehdot ei koskaan sekä en osaa sanoa. Ilman riittävän laajaa asteikkoa vastausvaihtoehtojen välillä olisi liian suurta heittoa. Toimivaltaan koskevissa väittämässä asteikko on vaihtunut viisiportaiseksi (1 todella huonosti – 2 huonosti – 3 tyydyttävästi – 4 hyvin – 5 todella hyvin).

Ainestoa on teemoitettu ja luokiteltu yhteistyötä mittaavien arvojen ja niistä saatujen vastausten mukaan. Näin on pyritty tuomaan esiin tutkimuksen kannalta olennaista tietoa. Teemoittamalla ja luokittelemalla on pyritty selkeyttämään tiedon tulkitsemista ja lukemista. Kyselytutkimuksen aineistoa on myös ristiin vertailtu kahden tai useamman muuttujan samanaikaisella tarkastelulla ja niiden keskinäisten suhteiden analysoinnilla. Tällä on pyritty ymmärtämään hypoteesissäni mainittujen muuttujien tilastollisia yhteyksiä ja mahdollisia vuorovaikutuksia.

6.3 Tutkimusetiikka ja luotettavuus

6.3.1 Oma henkilökohtainen suhteeni tutkimuksen aiheeseen

Keskeinen eettinen pohdinta liittyy henkilökohtaiseen suhteeseeni yksityiseen turvallisuusalaan. Olen toiminut vartijana ja järjestyksenvalvojana vuodesta 2016 alkaen. Poliisin ammattitutkinnon ohella olen jatkanut töiden tekoa alalla aina työharjoittelujaksoni alkuun asti syyskuulle 2022. Tämä tausta on antanut minulle lähes perusteellisen ymmärryksen yksityisen turvallisuusalan toiminnasta. En ole enää tosin tehnyt töitä vartijana tai järjestyksenvalvojana tämän tutkimuksen aikana. Minulta löytyy taustalta turvallisuusalan ammattitutkinto oppisopimusperusteisesti. Olen hankkinut monipuolista työkokemusta erilaisista yksityisen turvallisuusalan tehtävistä Tampereella ja sen lähiympäristössä – vartijana eri myymälöissä sekä järjestyksenvalvojana eri kauppakeskuksissa.

Tämä tarkoittaa sitä, että tutkijan näkökannan lisäksi olen toiminut samassa yhteisössä, johon tutkimukseni kohdentuu. Tästä on ollut etua ja helpottanut pääsyä tutkittavaan yhteisöön – entiseen työpaikkaani yhteydessä oleminen ja kyselylomakkeen jakaminen. Käsitykseni yksityisellä turvallisuusosalalla työskentelystä on normaalia kaduntallajaan paljon kattavampi, mutta toisaalta verrattuna moneen kokeneeseen kollegaani huomattavasti suppeampi. Ymmärrys vartijana ja järjestyksenvalvojana työskentelyyn on siis suhteellista. Etenkin, kun ottaa myös huomioon millaisissa eri ympäristöissä näitä töitä tehdään.

Eduista huolimatta samassa yhteisössä oleminen ja sen tutkiminen sisältää väistämättä myös haittoja. Sitä voi helposti tutkijana sokeutua tutkittavaan kohteen piirteille ja näin ollen ohittaa aiheita ja

näkökantoja, etenkin, kun tutkijana olettaa tiedon olevan yleistä ulkopuolisille. Myös oma objektiivisuus voi kärsiä tutkimuksen tulosten oikeellisuuden varmistamiseen.

6.3.2 Muut tutkimusetiikan osa-alueet

Kyselytutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoinen. Kyselylomakkeen vastauksia ja tutkimuksen tuloksia on käsitelty täysin siten, että vastaajien henkilöllisyys on säilytetty tunnistamattomana. Kyselyn osanottajille on välitetty selkeä tieto tutkimuksen tavoitteista sekä vastaajien anonymiteetista sähköpostin saateviestissä (Liite 2). Lisäksi on esitetty suunnitelmat tulosten julkaisemisesta opinnäytetyössä ja on huomioitu, että vastaajien osallistuminen kyselyyn tulkitaan suostumukseksi. Erillistä, erikseen pyydettyä suostumuslomaketta ei näin ollen vaadittu osallistujilta. Tutkittaville tulee informoida tutkimuksesta tarkoituksista ja pyrkimyksistä, sekä painottaa vapaaehtoisuutta siihen osallistumisessa (Eskola & Suoranta 2003, 56). Kyselyn vastaajalla on ollut mahdollisuus keskeyttää kysely. Saateviestissä on ilmoitettu opinnäytetyön tekijän yhteistiedot, johon on pyydetty olemaan yhteydessä, jos vastaajalle herää kysymyksiä liittyen tutkimukseen tai sen tuloksiin.

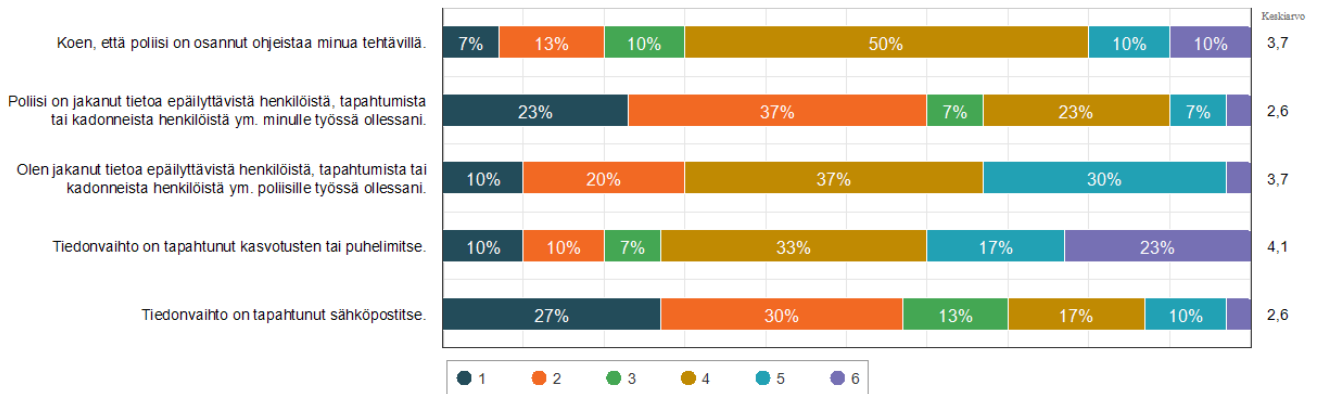
Osallistujien yksityisyyttä kunnioitetaan, sillä heidän sähköpostiosoitteitaan ei tallenneta millään tavoin, varmistaen osallistujien täydellisen anonymiyden eli tunnistamattomuuden. Kaikki mahdolliset henkilökohtaiset tiedot käsitellään anonymisti ja tutkimusaineistoa säilytetään tiukasti luottamuksellisena. Tutkimuksen tulokset ovat tulevaisuudessa julkisesti saatavilla ja avoimesti tarkasteltavissa kaikille, mikä edistää avoimuutta ja tiedon jakamista.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä esittelen kyselomakkeen tulokset. Vartijoille ja järjestyksenvalvojille suunnatun kyselyn aineiston perusteella tulokset on luokiteltu seuraavasti: avoimuus, kommunikaatio, luottamus, tavoitteet sekä kunnioitus. Tämän jälkeen käyn lävitse avoimien kysymyksiä vastauksia. Vertailen myös tuloksia keskenään iän, sukupuolen, työkokemuksen, ja taustakoulutuksen kanssa. Kaikkea kerättyä dataa ei ole havainnollistettu taulukkoja käyttämällä.

7.1 Avoimuus

Kyselyssä ensimmäisenä selvitettiin poliisin ja yksityisen turvallisuusalalla työskentelevien välistä avoimuutta. Vastaajien tuli ilmaista mielipiteensä asteikolla 1–6 (jossa 1 ei koskaan – 2 harvoin – 3 en osaa sanoa – 4 joskus – 5 usein – 6 aina).

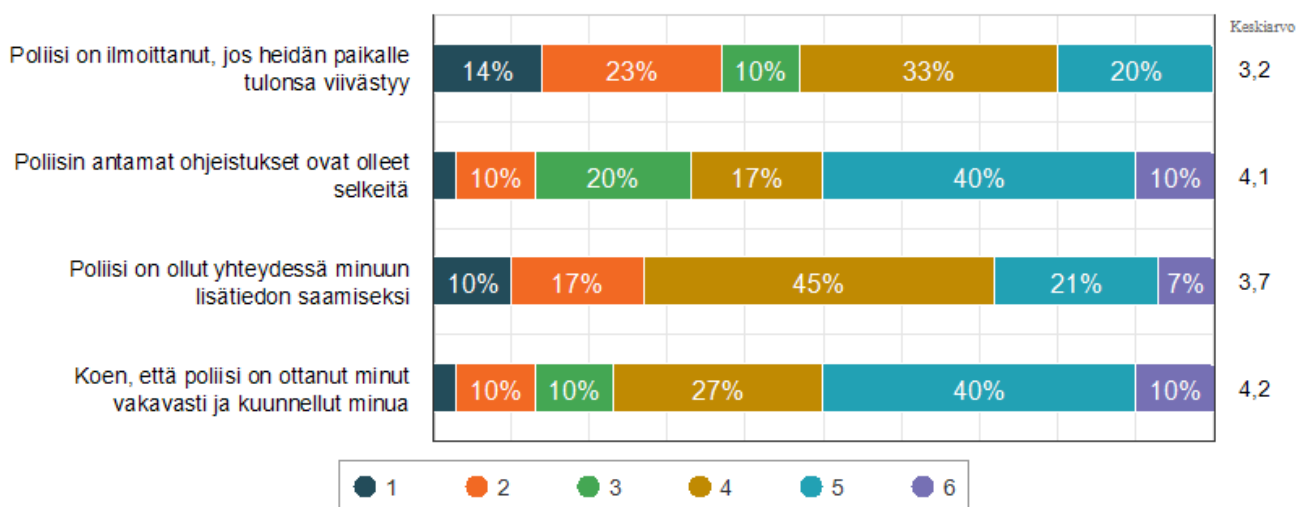
Taulukko 5: Avoimuus

Suurin osa vastanneista, puolet (50 %) oli sitä mieltä, että poliisi on joskus osannut ohjeistaa tehtävällä. 37 % oli sitä mieltä, että poliisi on jakanut tietoa harvoin epäilyttävistä henkilöistä, tapahtumista tai kadonneista henkilöistä, kun taas vastaavasti vastaajista 37 % kertoi joskus jakaneensa tietoa poliisille. Iso osa poliisin kanssa tapahtuneesta tiedonvaihdosta on tapahtunut vastaajien mukaan kasvotusten tai puhelimitse. Kasvotusten ja puhelimitse tiedonvaihtoa ei ole tapahtunut koskaan 10 % ajasta, kun taas vastaava luku sähköpostitse on huomattavasti korkeampi (27 %).

Nuorimmat eli 18–24 ikäiset vastaajat kokivat (34 %) poliisin osanneen ohjeistaa heitä aina tehtävillä. Vanhemmat ikäryhmät taas kokivat, ettei poliisi osannut ohjeistaa heitä koskaan (31–40 17 %, 41–50 20 %).

7.2 Kommunikaatio

Toisena selvitettiin poliisin ja yksityisen turvallisuusalalla työskentelevien välistä kommunikaatiota. Vastaajien tuli ilmaista mielipiteensä asteikolla 1–6 (jossa 1 ei koskaan – 2 harvoin – 3 en osaa sanoa – 4 joskus – 5 usein – 6 aina).

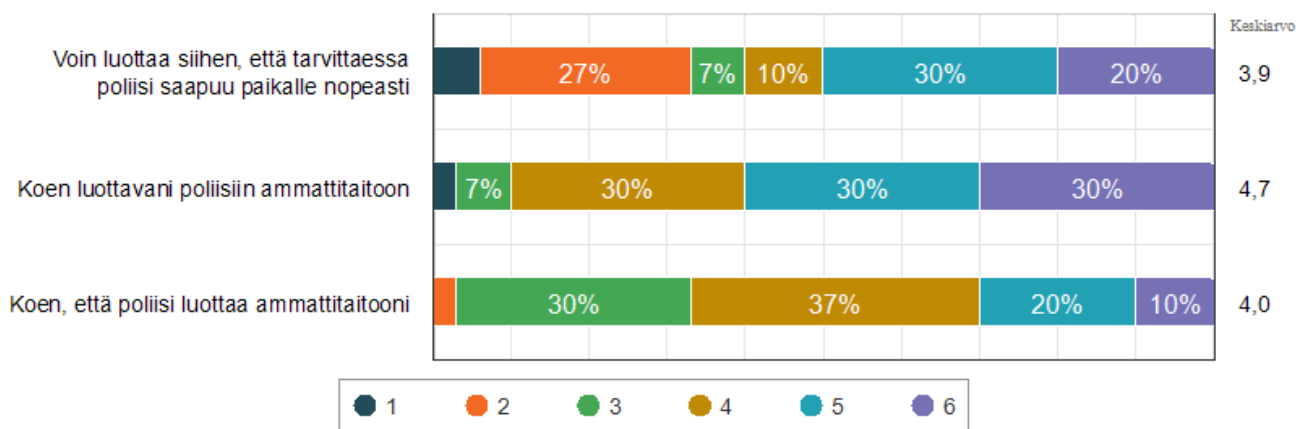

Taulukko 6: Kommunikaatio

Vain 14 % vastaajista kertoi, ettei poliisi ole koskaan ilmoittanut, jos heidän paikalle tulonsa viivästyy. Suurin osa on pitänyt poliisin antamia ohjeistuksia usein selkeinä (40 %). 45 % kertoi poliisin joskus olleen yhteydessä lisätiedon saamiseksi. Valtaosa koki jossain määrin poliisin kuunnelleen ja ottaneen heidät vakavasti

7.3 Luottamus

Kolmantena selvitettiin poliisin ja yksityisen turvallisuusalalla työskentelevien välistä luottamusta. Vastaajien tuli ilmaista mielipiteensä asteikolla 1–6 (jossa 1 ei koskaan – 2 harvoin – 3 en osaa sanoa – 4 joskus – 5 usein – 6 aina).

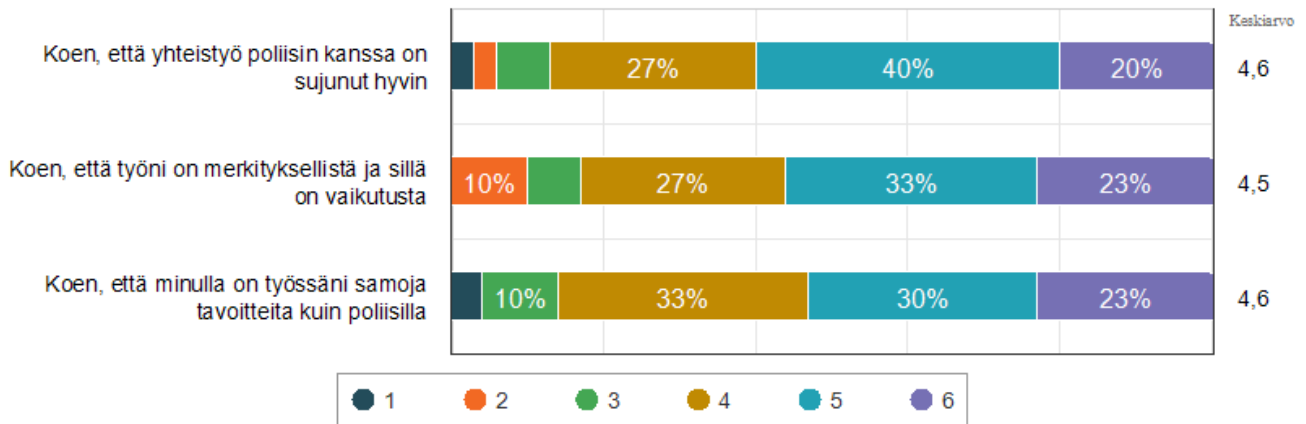
Taulukko 7: Luottamus

”Voin luottaa siihen, että tarvittaessa poliisi saapuu paikalle nopeasti” väittämässä vastaukset jakautuvat kaikille vastausvaihtoehdoille. 27 % vastanneista luottaa harvoin tähän väittämään. Kuitenkin seuraavassa väittämässä vastaukset jakaantuvat positiivisemmin. Jopa 30 % vastanneista luottaa poliisiin ammattitaitoon aina, 30 % usein ja 30 % joskus. 10 % vastanneista kokee, että poliisi luottaa heidän ammattitaitoonsa aina, 20 % usein sekä suurimpana osuutena (37 %) joskus.

Nuorimmasta ikäryhmästä 18–24 56 % koki luottavansa siihen, että tarvittaessa poliisi saapuu paikalle nopeasti aina. Vastaavasti vanhemmilla ikäluokilla vastauksissa luottamus selvästi romahti (<10 %). Tämän lisäksi nuorin ikäryhmä 18–24 myös koki eniten luottavansa poliisiin ammattitaitoon aina (67 %). Vanhemmilla ikäryhmillä samainen vastaus jäi alle 20 %:n.

7.4 Tavoitteet

Neljäntenä selvitettiin poliisin ja yksityisen turvallisuusalalla työskentelevien välisiä tavoitteita. Vastajien tuli ilmaista mielipiteensä asteikolla 1–6 (jossa 1 ei koskaan – 2 harvoin – 3 en osaa sanoa – 4 joskus – 5 usein – 6 aina).

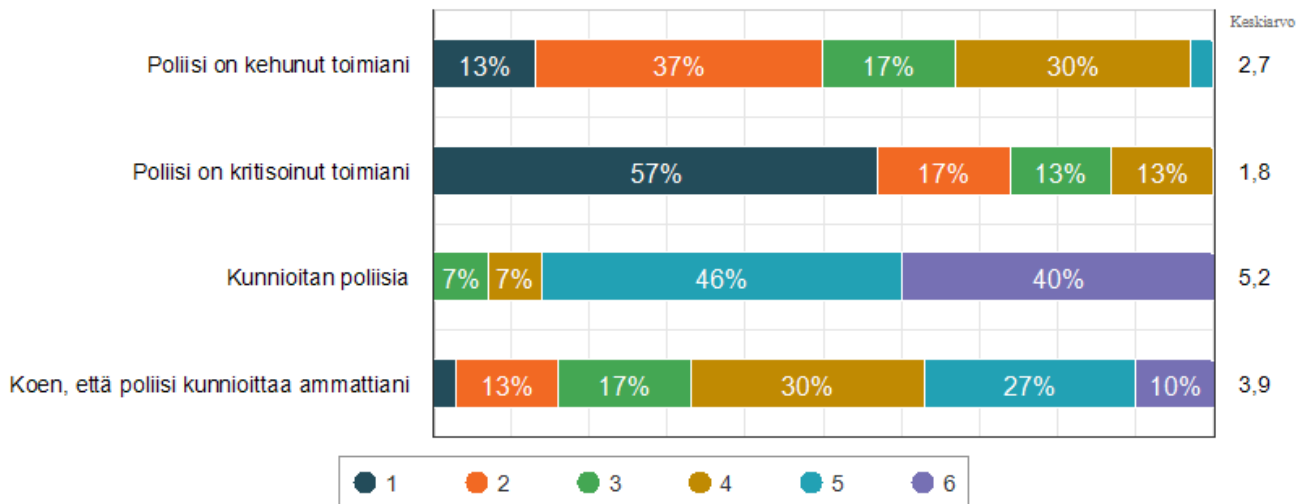
Taulukko 7: Tavoitteet

Tässä osuudessa osallistujien vastaukset jakoutuivat tasaisesti kaikille vastausvaihtoehdoille, ja mikään ei noussut merkittävästä esille. Kukaan vastanneista ei kokenut, että heidän työnsä olisi koskaan merkityksentöntä ja sillä ei olisi vaikutusta.

Nuorimmasta ikäryhmästä 18–24 56 % koki yhteistyön poliisin kanssa sujuneen hyvin aina. Ikäryhmä 41–50 taas koki yhteistyön sujuneen usein hyvin (60 %). Ikäryhmästä 31–40 löytyi 16 %, jotka kokivat, ettei yhteistyö suju koskaan hyvin. Heistä kuitenkin 50 % koki yhteistyön sujuvan joskus hyvin.

7.5 Kunnioitus

Viidentenä selvitettiin poliisin ja yksityisen turvallisuusalalla työskentelevien välistä kunnioitusta. Vastaajien tuli ilmaista mielipiteensä asteikolla 1–6 (jossa 1 ei koskaan – 2 harvoin – 3 en osaa sanoa – 4 joskus – 5 usein – 6 aina)

Taulukko 8: Kunnioitus

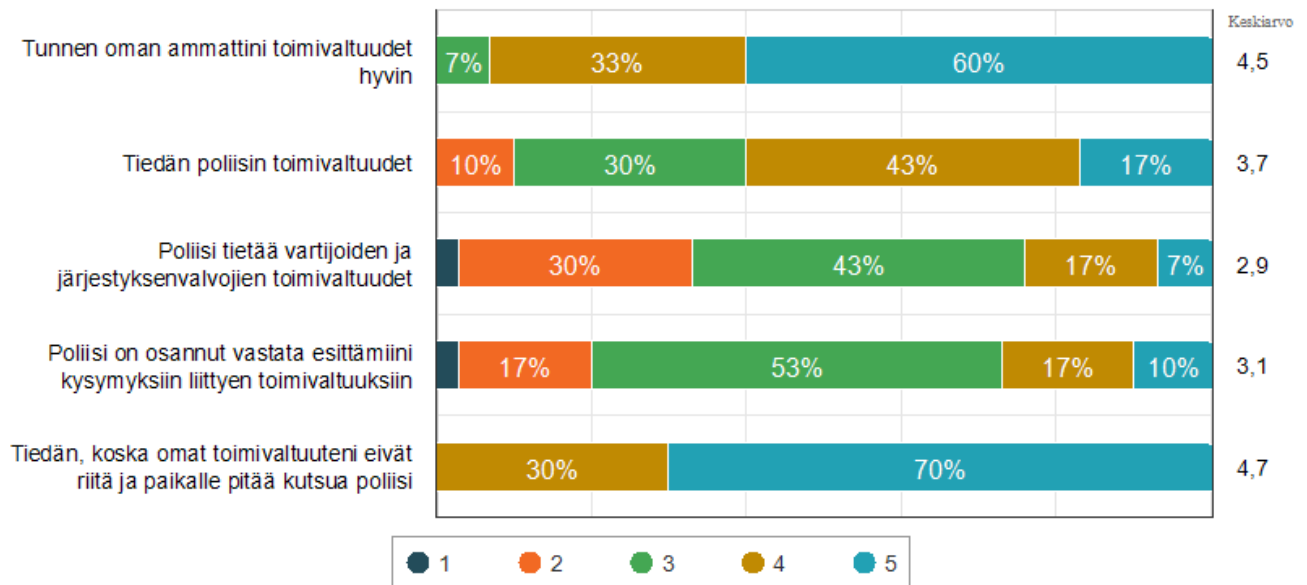
Suurin osa vastaajista on harvoin saanut toiminnastaan kehuja (37 %), 30 % kertoo saaneensa joskus kehuja. Suurin osa (57 %) ei ole koskaan saanut poliisilta kritiikkiä toiminnastaan. Vastaajat kunnioittavat poliisia aina (40 %) ja usein (46 %). Se miten vastaajat kokevat poliisin kunnioittavan heidän ammatiaan jakautui kaikille vastausvaihtoehdoille.

Nuorimmasta ikäryhmästä 18–24 jopa 78 % kunnioittaa poliisia aina, kun taas ikäryhmässä 25–30 olevat kokevat kunnioittavan poliisia aina 20 %. Ikäryhmässä 41–50 olevat kunnioittavat poliisia aina 40 % ja usein 60 %. Nuorin ikäryhmä 18–24 myös koki, että poliisi kunnioittaa heidän ammatiaan aina (22 %).

7.6 Toimivalta

Kuudentena selvitettiin yksityisellä turvallisuusalalla työskentelevien ymmärrystä heidän omasta sekä poliisin toimivallasta. Vastaajien tuli ilmaista mielipiteensä asteikolla 1–5 (jossa 1 todella huonosti – 2 huonosti – 3 tyydyttävästi – 4 hyvin – 5 todella hyvin).

Taulukko 9: Toimivalta

60 % vastaajista koki tuntevänsä ammattinsa toimivaltuudet todella hyvin. Jopa 43 % vastasi tietävänsä poliisin toimivaltuudet hyvin. 30 % vastasi poliisin tietävän vartijoiden ja järjestyksentoimivaltuudet huonosti. Suurin osa vastanneista (70 %) tiesi todella hyvin ja loput 30 % hyvin milloin omat toimivaltuudet eivät riitä ja paikalle pitää kutsua poliisi.

Alalla +7 vuotta olleet vastasivat tuntevänsä ammattinsa toimivaltuudet todella hyvin (79 %). Myös ikäryhmässä 41–50 olevat vastasivat tuntevänsä ammattinsa toimivaltuuden todella hyvin (80 %). Vastaavasti nuorimmasta ikäryhmään 18–25 kuuluvat kokivat tuntevänsä omat toimivaltuutensa todella hyvin vain 44 %.

Alalla +7 vuotta työskennelleet vastasivat tietävänsä poliisin toimivaltuudet todella hyvin (29 %). Myös ikäryhmän 41–50 henkilöt vastasivat tietävänsä poliisin toimivaltuudet todella hyvin (20 %).

Nuorin ikäryhmä 18–24 koki poliisin tietävän heidän toimivaltuutensa todella hyvin (22 %) ja hyvin (22 %). Alalla kauiten +7 vuotta olleet olivat taas eri mieltä. Heistä 50 % koki, että poliisi tietää vartijoiden ja järjestyksenvalvojen toimivallasta huonosti ja 43 % tyydyttävästi.

7.7 Avoimet kysymykset

Vastaajilta kysyttiin kolme erilaista kysymystä, joihin vastaaminen oli vapaaehtoista. Vastausten sisältö vaihteli vartijan toimivaltuuksien ymmärtämisestä aina poliisin voimankäyttöön. Avoimia vastauksia kertyi yhteensä 45 kappaletta.

7.7.1 Tilanteet, jossa vastaaja on kokenut poliisin toimineen vastoin omia odotuksia ja ajatuksia

Vastaajista muutama ihmetteli tilanteita, jossa poliisi ei ole mieltänyt vahingontekoa tapahtuneeksi.

”Poliisi ei ole mieltänyt joskus vahingontekoa tapahtuneeksi, kun henkilö turmeli tuotteita ja päätin keskeyttää teon lisävahinkojen estämiseksi. Kohdehenkilöllä ei ollut rahaa maksaa turmeltuja tuotteita. Lopulta poliisi uskoi, kun myyjä kertoi hänelle, ettei tuotteita voi laittaa myyntiin ja niskojaan nakellen sanoi kohdehenkilölle vahingonteon tapahtuneen.”

”Epäselvä tilanne kiinnioton yhteydessä, jossa syntynyt vähintään korvausvelvollisuus. Poliisi katsonut, ettei tilanteessa ole rikosta ja korvaus haettava yksityisoikeudellista kautta.”

”Vahingonteot ylipäänsä, jossa haastavaa tulkita oliko teko tahallinen vai ei. Vartijalla ei oikeutta tarkastaa henkilöllisyyttä, joten poliisin paikalle saapuminen kaikkien oikeusturvan kannalta tarpeellista.”

Muutamilla vastaajilla on ollut tilanteita, jossa poliisi on kyseenalaistanut vartijan toimia.

”Poliisi on asiakkaan kuullen kyseenalaistanut vartioiden toiminnan selkeässä näpistystapauksessa.”

”Kiinnitoissa pariin kertaan on alettu kyseenalaistamaan riehuneen henkilön raudoituksen tarvetta, henkilön ollessa jo raudoissa ja rauhallinen poliisin tultua lopulta paikalle.

Toisinaan kyseenalaistettu kiinnioton perustetta ja sitä mistä kohtaa otettu kiinni (ennen vai jälkeen kassalinjan ylitystä). Syynä tuntuu olevan se, että partio ei ole halukas tulemaan ja hoitamaan asiaa loppuun (Paperityöt). Nämä tosin kohdistuvat yleensä tiettyihin partioihin tai poliiseihin. Pääosin yhteistyö ollut sujuvaa.”

Eräs vastaaja mainitseekin rikosilmoituksen kirjaamisen välttelemisestä.

”Monesti poliisi yrittää välttää viimeiseen asti kirjaamasta rikosilmoitusta näpistyksistä. Vähätellään rikosta, vaikka vartijat ja järjestyksenvalvojat tietävät näpistelijän toistavan tekonsa jatkuvasti.”

7.7.2 Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan välisen yhteistyön hyvät puolet

Vastauksissa toistuu yhteistyön sujuvuuden kehuminen.

"Parhaimmillaan avointa yhteistyötä."

"Hyvät vuorovaikutus ja ammattitaidot."

"Jotkut poliisit ottavat tilanteet tosissaan, tulevat paikalle ja ilmoittavat mikäli heidän saapumisensa kestää kauan."

"Sujuvalla yhteistyöllä saadaan yleensä molempien kannalta hyvä lopputulos."

"Silloin harvoin, kun sitä tapahtuu, se on lyhyttä, ytimekästä ja homma hoituu."

"Se toimii. Poliisi antaa tietoa henkilöistä, jotka ovat vaarallisia tai etsinnässä ja me kerromme heistä, jos havaitsemme. Olen "saanut" monta poliisin etsimää henkilöä poliisin tietoon ja mukaan. Mielestäni tämä on merkityksellistä yleiselle turvallisuudelle."

Moni muukin yhtyy edelliseen ja kertoo tiedottaneensa poliiseja omista havainnoistaan ja mahdollisista turvallisuusriskeistä.

"Usein tapahtumissa on paikalla järjestyksenvalvoja ja poliisi käy myös paikalla juttelemassa. Tässä on hyvää yhteistyötä, kun voi puolin ja toisin kertoa omia havaintoja ja mahdollisia turvallisuusriskejä..."

Sama vastaaja jopa kehuu vielä poliisin käyttämää internetistä löytyvää Pouta-palvelua mihin mm. asianomistajat voivat lähettää videomateriaalia todisteeksi rikosasiassa.

"...poutalinkki on myös erinomainen työkalu."

Tällainen tiedon nopea siirtäminen video- ja kuvamuodossa on auttanut myös poliisia saamaan kiinni tekijöitä, niin kuin yksi vastanneista toteaaakin.

"Suurempia rikoskokonaisuuksia selvittäessä yksittäisistä omaisuusvarkauksista saatu isompi potti, kun tiedotus toimii ja osataan kerätä tietoa talteen muilta ajanjaksoilta/kohteilta."

Muutama vastaaja toivoo kuitenkin yhteistyön lisäämistä.

"Sama tavoite ja saman henkistä porukkaa. Yhteistyötä on mielestäni liian vähän. Varti-joilla on todella paljon tietoa kentältä mistä voisi olla hyötyä."

"Toivoisin lisää yhteistyötä mikä helpottaisi kumpaakin osapuolta."

Yksi vastaajista tunnistaa poliisin vajavaiset resurssit.

”Poliisin resurssien ollessa rajattuja, kenttäpoliisit ovat nykyään vuolaasti kiitelleet avusta/yhteistyöstä/havainnoista. Nykyään entistä enemmän tulee kenttäpoliiseja kohteelle kertomaan heidän etsimän henkilön tuntomerkkejä jne.”

7.7.3 Tilanteet, jossa poliisi ei ole tiennyt vartijan tai järjestyksenvalvojan toimivaltuuksia

Kuten aiemmin toimivaltuudet osiossa käy ilmi, myös tässä osiossa on havaittavissa vastaajien kokemus siitä, että poliisilla on puutteellinen käsitys vartijoiden ja järjestyksenvalvojen toimivaltuuksista.

”Vartijalla ei oikeutta tarkastaa henkilöllisyyttä, joten poliisin paikalle saapuminen kaikkien oikeusturvan kannalta tarpeellista.”

”Nämä ”kiinniotettu, koska poisto ei ole riittävä toimenpide” -caset ovat ehkä yleisimpiä, missä partiot eivät aina tunne kiinniottoperustettamme.”

”Joskus poliisi on kysynyt, että olemmeko esimerkiksi tutkineet kiinniotetun henkilön auton, mutta tällaista toimenpidettähän me emme saa suorittaa.”

”Poliisi ei tiennyt PoRa JV:n poisto- ja kiinniotto oikeuksista kauppakeskus ympäristössä kiinniotettua hakiessaan.”

Eräs vastaaja tuo ilmi hankalan tilanteen, jossa vartijan toimivaltuudet eivät riitä poistamaan henkilöä tai ottamaan tätä kiinni.

”On poliisilta tullut kyselyä esimerkiksi henkilöstä, joka aiheuttanut häiriötä päihtymyksen vuoksi kaupan aulassa, että enkö olisi voinut itse vaan poistaa, mutta ei ole vartijana ollut poistamisoikeutta, kun ei ole edes mihinkään rikokseen syyllistynyt.”

Olettaen, että tässä tapauksessa kaupan aula ei suoranaisesti kuulu kaupalle vaan se kuuluu Järjestyslain 2 § alaiseen yleiseen paikkaan, jossa vartijalla ei ole oikeuksia toimia toisin kuin mahdollisesti tälle alueelle erikseen määrättyllä järjestyksenvalvojalla. Omasta kokemuksesta tiedän, että tästä rajanvedosta huolimatta vartijat kyllä poistavat henkilöitä kaupan välittömästä läheisyydestä.

Vastauksista löytyy myös poliisin osalta selkeä esimerkki väärästä toimintatavasta.

”Poliisi on kerran pyytänyt vartijan kuljettamaan kiinniotetun poliisiasemalle, sillä partiota ei ollut lähettyvillä. Vartija ei voi tätä tehdä, vaikka poliisiasemalle olisikin lyhyt matka.”

Eräessä vastauksessa käy ilmi myös vartijan kiinniotto-oikeuksien ymmärryksen puutteesta.

” Poliisi on kehottanut ottamaan henkilön kiinni tavattaessa, vaikka vartijalla ei ole siinä tapauksessa ollut enää kiinniotto- oikeutta.”

Vartijalla on oikeus ottaa kiinni verekseltä tai pakenemasta tavattu rikoksesta epäilty. Jos tapahtuneesta on kulunut aikaa tarpeeksi ei vartija näin ollen voi enää suorittaa kiinniottoa. Toisaalta vartija saa ottaa kiinni myös sen, joka on viranomaisen antaman etsintäkuulutuksen mukaan pidätettävä tai vangittava. (LYTP 2:16.) Tässä tapauksessa vastaaja ei ole ainakaan tuonut ilmi onko henkilö ollut etsintäkuulutettu.

8 POHDINTA

Tässä osiossa tarkastelen ennakkoon asettamiani tutkimuskysymyksiä ja pohdin, sainko niihin vastauksia sopivalla laajuudella. Dataa kertyikin yllättävän runsaasti, vaikka vastausprosentti jäi vain 18:een. Käyn tätä kertynyttä dataa vielä lävitse tässä viimeisessä osiossa. Opinnäytteestä löytyvästä tiedosta on hyvä seuraavan tutkijan jatkaa ja laajentaa kyselyä suuremmalle otannalle.

Haluan myös tuoda esiin perustavanlaatuisen ongelman, jonka havaitsin kyselyn jo ollessa ohi. Alun perin vastauksissani piti vertailla yleisimpien koulutusten eli ammattikoulun käyneiden ja ylioppilastutkinnon suorittaneiden vastausten eroja. Olin kuitenkin mennyt laittamaan nämä kaksi eri taustakoulutusta samaan kategoriaan, näin ollen sulkien mahdollisuuden vertailla näitä ryhmiä. Iän ja työkokemuksen osalta vertailu onnistui.

Kuinka tyytyväisiä yksityisellä turvallisuusalalla työskentelevät ovat yhteistyöstä poliisin kanssa ja vaikuttaako heidän ikä, työkokemus ja taustakoulutus edellä mainittuihin kysymyksiin?

Kaikissa yhteistyötä mittaavissa osioissa vastausten keskiarvo on ollut asteikon keskivaiheen yläpuolella, joten vartijoiden ja järjestyksentralvojen voidaan kokevan olevan tyytyväisiä yhteistyöhön poliisin kanssa. Parannettavaa löytyy toki aina.

Vartijat ja järjestyksentralvojat kokivat, että poliisi on osannut ohjeistaa heitä yleensä edes joskus tehtävillä. Tiedonvaihtoakin on tapahtunut puolin ja toisin, useimmiten kasvotusten ja puhelimitse, mutta poliisin puolelta tiedon luovuttaminen on ollut huomattavasti niukempaa. Sähköpostitsekin tapahtuvaa tiedonvaihtoa on, mutta vähemmän. Tässä poliisilla olisikin parannettavan varaa. Vartijoita ja järjestyksentralvoja voitaisiin hyödyntää huomattavasti tehokkaammin mm. kadonneiden ja etenkin etsintäkuulutettujen löytämisessä. Usein tällaista tiedon jakamista rajoittaa salassa pidettävä materiaali. Vastauksissa pitää tosin ottaa huomioon se, että kaikki vastanneet vartijat ja järjestyksentralvojat eivät ole vain välttämättä olleet juuri työvuorossa, kun poliisi on käynyt paikalla.

Omalta osaltani työurani aikana poliisi jakoi tietoa alle kymmenen kertaa. Yleensä asia koski joko kadonnutta nuorta tai vanhusta. Muutaman kerran kyse kuitenkin oli poliisin etsimästä henkilöstä.

Vastaajat suurimmaksi osaksi kertoivat poliisin ilmoittavan aina tai vähintäänkin usein, jos heidän paikalle tulonsa viivästyy, mutta oli myös vastaajia, jotka kertoivat poliisin ilmoittavan harvoin tai ei koskaan. Suurin osa on myös pitänyt poliisin antamia ohjeistuksia usein selkeinä. Vastaajat kokivat poliisin kuunnelleen ja ottaneen heidät tosissaan suurimmaksi osaksi usein. Avoimissa vastauksissa tosin ilmeni, että eräässä tapauksessa poliisi ei ole ottanut vartijan kertomusta mm. vahingon-tekoihin liittyen tosissaan. Pari tapausta liittyi henkilön poistamiseen. Järjestyksenvälvoja on ilmoittanut, että häiriökäytöksen vuoksi poistettu henkilö tulee hetken päästä takaisin, mutta poliisi ei tätä ole uskonut. Partio ei välttämättä tunne poistettavaa henkilöä samalla tavalla kuin järjestyksenvälvojat. Tällaiset tilanteet ovatko poliisin näkökannalta hankalia. Poliisin työkalut ovat tällaisessa tilanteessa varsin suppeat. Paikalta poistaminen on yleensä helpoin tapa toimia ja noudattaa myös samalla vähimmän haitan periaatetta. Henkilön kuljettaminen taas kauemmas paikalta sitoo partion aikaa. Viimeinen vaihtoehto on viedä henkilö putkaan rikokselta ja häiriöltä suojaamiseksi, mutta tämäkin tehdään yleensä vasta silloin, kun henkilö ei ole totellut poliisin käskyä pysyä poissa.

Vastaajista suurin osa luotti usein tai aina siihen, että tarvittaessa poliisi saapuu paikalle nopeasti, kun taas osa vastaajista luotti tähän vain harvoin. Pohdin tässä sitä, että ovatko vastaajat huomioineet sanan "tarvittaessa" väittämässä. Pysin tällä sanalla poissulkemaan ei-kiireettömät tehtävät, jotka eivät uhkaa henkeä tai terveyttä. Totuushan on, että poliisilla voi olla tehtäviä jonossa odotuksella ja mm. vartijat joutuvatkin usein odottamaan näpistelijöiden kanssa pitkiäkin aikoja.

Ollessani itse töissä odotusajat vaihtelivat viidestä minuutista kolmeen tuntiin. Näissä tapauksissa kyseessä oli näpistelijä tai päihtynyt henkilö ja osasin asennoitua, että partiolla saattaa saapuminen kestää. Kohde-henkilön ollessa alaikäinen partio saapui paikalle yleensä huomattavasti nopeammin.

Valtaosa vastaajista koki luottavansa poliisin ammattitaitoon aina, usein tai joskus. Eroa oli kuitenkin eri ikäryhmien välillä. Nuorin ikäryhmä luotti selvästi eniten aina poliisin ammattitaitoon, kun taas vanhemmissa ikäryhmissä sekä alalla kauemmin työskennelleiden luottamus oli vuosien mittaan karissut. Olisiko syynä nuorten liian optimistinen ja ruusuinen näkemys poliisista vai ovatko ikävuodet ja työkokemus kyynistäneet alalla työskenteleviä, vai kenties tehnyt heistä realisteja? Työssä ollessani huomasinkin, että yleensä nuoret henkilöt myös olivat niitä, joilla oli haaveissa poliisin ura. Koen itse olevanikin poikkeus aloittaessani poliisin opinnot 32 vuotiaana.

Tämän perusteella voidaan kuitenkin yleisesti pitää vartijoiden ja järjestyksenvälvojen luottamusta poliisia kohtaan korkealla. Vastaajat kokivat myös poliisin luottavan heidän ammattitaitoonsa varsin

positiivisesti. Osa taas ei osannut sanoa, joka on ymmärrettävää, koska sellainen voi olla vaikeasti mitattavissa.

Osa vastaajista koki yhteistyön poliisin kanssa sujuneen aina hyvin. Suurin osa koki sen toimineen kuitenkin usein hyvin. Avoimissa vastauksissa toistuukin yhteistyön sujuvuuden ja helppouden korostaminen. Ja miksei toimisi? Useasti tilanteet ovat jo ohi ja kiire loppunut. Vartijat ja järjestyksenvalvojat voivat rauhassa keskustella asioista yhdessä poliisin kanssa. Nämä kohtaamiset ovatkin yhteistyön sekä luottamuksen rakentamisen kannalta mielestäni ensiarvoisen tärkeitä etenkin vartijoille ja järjestyksenvalvojille, kuten myös poliisille. Näillä kolmella ammattikunnalla on kuitenkin samankaltaisia tavoitteita keskenään, ja pääsääntöisesti vastaajat jakavatkin saman näkemyksen.

Vastaajien mukaan poliisi oli joskus tai harvoin kehunut heitä, ja suurin osa kertoi, ettei poliisi ollut koskaan antanut heille kritiikkiä. Eli poliisi oli enemmän antanut kehuja kuin kritiikkiä. Kyselytutkimuksen keskiarvoltaan korkeimmat pisteet sai kohta: "kunnioitan poliisia". Lähes puolet kertoi kunnioittavansa poliisia aina ja toiset puolet usein. Selvään vähemmistöön jäivät loput vastausvaihtoehdot. Vastaajat siis kunnioittavat poliisia hieman enemmän mitä he luottavat heidän ammattitaitoonsa. Vastaavasti vastaajat kokivat poliisin kunnioittavan heidän ammattiansa selvästi vähemmän. Hietasen (2019, 26, 32) teoksessa vartijat ja järjestyksenvalvojat kertovat poliisin käytöksestä. Vartijoita ei oteta tosissaan, vähätellään heidän tekemiään havainnoja. Kyselyssäni muutama vastaaja ilmaisi samansuuntaisia näkemyksiä. Toisaalta vastauksista ilmeni myös, että poliisi oli jopa antanut kiitosta heidän ilmoittamistaan havainnoista.

Kuinka hyvin turvallisuusalalla työskentelevät tuntevat omat ja poliisin toimivaltuudet?

Suurin osa vastaajista kertoi tuntevansa ammattinsa toimivaltuudet todella hyvin tai hyvin. Ikäryhmään 41–50 kuuluvat vastaajat kertoivat tuntevansa toimivaltuutensa selvästi parhaiten verrattuna nuorimpaan ikäryhmään 18–24, jotka taas tunsivat mielestensä toimivaltuudet kaikista ryhmistä heikoiten. Myös alalla kauiten +7 vuotta olleista suurin osa kertoi tuntevansa toimivaltuutensa todella hyvin. Vastaajat kertovat myös tunnistavansa suurimaksi osaksi todella hyvin tai hyvin, milloin heidän toimivaltuudet eivät riitä ja paikalle pitää kutsua poliisi. Vastaukset menevätkin siis lähes samassa linjassa omien toimivaltuuksien tuntemisen kanssa. Niin kuin monessa muussa asiassa myös tutkimuksesta tulleiden vastausten perusteella on havaittavissa, että kokemuksen kautta itseluottamus ja ymmärrys omaa ammattia kohtaan on vuosien mittaan syventynyt.

Pieni osa vastaajista sanoi tietävänsä poliisin toimivaltuudet todella hyvin, kun taas suurin osa kertoi tietävänsä ne hyvin. Noin kolmannes kertoi osaavansa ne tyydyttävästi. Vastaukset perustuvat heidän omaan oletukseen asiassa ja tätä voisi lisätutkimuksella laajentaa kysymällä mm. poliisin toimivaltuuksilla liittyvillä kysymyksillä. Tämä kuitenkin edellyttäisi suorittamista valvotuissa olosuhteissa. Alalla kauiten +7 vuotta olleista pieni osa sanoi tietävänsä poliisin toimivaltuudet todella

hyvin. Tässäkin on nähtävillä, että nuorin ikäryhmä 18–24 ja alalla vähemmän työskennelleet kokiivat tietävänsä poliisin toimivaltuuksista vähiten.

Saman suuntaisia vastauksia on myös havaittavissa väittämässä: "poliisi tietää vartijoiden ja järjestyksenvalvojen toimivaltuudet". Alalla kauiten olleet +7 kertoivat poliisin tietävän pääsääntöisesti tyydyttävästi ja huonosti heidän toimivaltuudet, kun vastaavasti iältään ja työkokemukseltaan nuorimmat vastasivat poliisin tietävän heidän toimivaltuuksistaan hyvin tai jopa todella hyvin. On havaittavissa yhteys, jossa nuoret luottavat ja kunnioittavat poliisia vastaajista eniten samalla, kun he luottavat siihen, että poliisi tuntee heidän toimivaltuutensa parhaiten, kun taas he itse tuntevat omat toimivaltuutensa heikoimmin.

Onko ollut tilanteita, jossa poliisi on tehnyt tai jättänyt tekemättä jotain, joka on ollut ristiriidassa oman tietämyksen kanssa?

Vastauksissa on yllättävän paljon vaihtelevuutta ja näistä vain muutamassa toistuvat samat asiat. Muutaman vastaajan mukaan poliisi on yrittänyt monesti olla viimeiseen asti kirjaamatta ilmoitusta. Muutaman mukaan heitä on myös vähätelty ja kyseenalaistettu jopa asiakkaan kuullen. Vastaajat ovat tosin tunnustaneet, että nämä ongelmat ovat yleensä koskeneet vain tiettyjä partioita. Soitamo (2022, 49) tuokin esiin omassa tutkimuksessaan samoja asioita. Hän pitää mahdollisena, että huonoissa kokemuksissa on ollut kyse puhtaasti siitä, millainen partio sattuu saapumaan tehtävälle. Vastauksissa myös nousi se, ettei poliisi aina ole poistanut henkilöä tarpeeksi tehokkaasti, koska henkilö on useasti tullut takaisin ja aiheuttanut häiriötä tai jopa uusinut näpistysrikoksen.

9 YHTEENVETO

Tästä työstä on hyvä seuraavan tutkijan tarttua ja lähteä laajentamaan tai sitten kohdentamaan tutkimustaan eri ryhmiin. Esimerkiksi jakamalla selkeämmin vartijat ja järjestyksenvalvojat. Vartijat yleisesti keskittyvät enemmän omaisuuden valvomiseen, kun taas järjestyksenvalvojat järjestyksenvalvontaan. Tämän tapaisen kyselyn voisi myös suorittaa poliiseille, missä määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään heidän ajatuksiaan yksityisestä turvallisuusalasta.

Kyselylomakkeen ja sen sisällön rakentaminen ja kysymysten keksiminen oli mielenkiintoista, mutta myös yllättävän haastavaa. Minut yllätti kuinka työlästä datan analysointi ja etenkin vastaus-ten vertailu keskenään oli. Otin myös etukäteen tietoisesti riskin sisällyttämällä kolme avointa kysymystä kyselylomakkeeseen. Vaikka vastausprosentti jäi alhaiseksi, niin avoimien kysymysten vastauksia tuli 45 kappaletta. Tämän määrän purkaminen osoittautuikin hyvinkin työlääksi. Opin myös sen, että vastausprosentin korkeaksi saamiseksi tulisi vastaajille olla jokin kannustin tai palkkio.

LÄHTEET

Ahola, J. 2017: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista, kenttämuistio yksityisistä turvallisuuspalveluista annetusta laista sekä toimintaohjeita viranomaisen kanssa toimimiseen. Luettavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/137951/ON_Ahola.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Luettu 10.4.2023

Eperusteet, Opintopolku 2023. Turvallisuusalan ammattitutkinto. Luettavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/amatillinen/3932283/tutkinnonosat/3941536>. Luettu 20.08.2023

Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. 6. painos. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino: Jyväskylä.

Hakala, Juha T. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Gaudeamus.

Hanni, P. 2019: Vartijasta poliisiksi - ammatinvaihtajia yksityiseltä turvallisuusosalta. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227304/ON_Hanni.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Luettu 5.4.2023

HE 22/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. 2014.

HE 224/2010. Hallituksen esitys eduskunnalle poliisilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. 2010.

Hietanen, J. 2019: Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö - laadullinen tutkimus. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/172838/ON_Hietanen.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Luettu 1.4.2023

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2017. Tutkimushaastattelu. Unigrafia Oy: Helsinki.

Ilmonen, K. & Jokinen, K. 2002. Luottamus modernissa maailmassa, Jyväskylä Paino Kopijyvä

Nalla, Mahesh K. – Hummer, Don, Relations between Police Officers and Security Professionals: A Study of Perceptions. Security Journal 12(3):31–40. 1999.

Securitas. 2023. Vartijan peruskoulutus. Luettavissa: <https://www.securitas.fi/koulutus/vartijan-peruskoulutus/>. Luettu 11.08.2023

Shearing, Clifford D. – Stenning, Philip C. 1983: Private security: Implications for social control. Social Problems. Luettu 29.08.2023

Sisäministeriö. Yksityisen turvallisuusalan luvat. 2022. <https://intermin.fi/poliisiasiat/vartiointi-ja-jarjestyksenvalvonta>. Luettu 26.08.2023

Soitamo, L. 2022: "Poliisihan se iso hefe on" – Yksityisen turvallisuusalan toimijoiden kokemuksia poliisin toiminnasta ja alan suhteesta viranomaistoimintaan. Luettavissa <https://www.edilex.fi/opinnavtetyot/27467>. Luettu 25.08.2023

Tietoarkisto 2021: Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/>

Tuovi. Sisäisen turvallisuuden portaali. 2023. <https://sisainturvallisuus.fi/-/suomi-on-maailman-turvallisimaa-2#:~:text=Tilastojen%20valossa%20Suomi%20on%20maailman,sek%C3%A4%20luottamusta%20viranomaisiin%20ja%20oikeusj%C3%A4rjestelm%C3%A4nC3%A4n>. Luettu 25.08.2023

Valtionneuvosto. Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Luettavissa <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/> poliisien määrää lisätään. Luettu 26.08.2023.

Vehkalahti, K. 2019: Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Helsingin yliopisto. Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/items/43199892-332e-436d-9f31-2313e6780209>. Luettu 20.09.2023

LIITE 1: VARTIJOILLE JA JÄRJESTYKSENVALVOJILLE SUUNNATTU KYSELYLOMAKE

Kyselytutkimus yksityisellä turvallisuusalalla työskentelevien kokemuksia poliisin kanssa työskentelystä

Opinnäytetyö yksityisen turvallisuusalan ja poliisin välisestä yhteistyöstä. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 10 minuuttia. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja anonyymia.

1. Minkä ikäinen olet?

- 18-24
- 25-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 60+

2. Sukupuolesi?

- Mies
- Nainen

3. Mikä on taustakoulutuksesi?

- Peruskoulun päättötutkinto tai keski-, kansa- tai kansalaiskoulututkinto
- Ylioppilastutkinto, ammattikoulututkinto tai opistotason tutkinto
- Ammattikorkeakoulu-, ylempi ammattikorkeakoulu- tai yliopistotason tutkinto

4. Minkä tai mitkä seuraavista turvallisuusalan koulutuksista olet käynyt?

- Väliaikaisen vartijan kurssin
- Vartijan peruskurssin
- Järjestyksenvalvojan peruskurssin
- Turvallisuusalan ammattitutkinnon (Vartijan ammattitutkinto)
- Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon

12. Toimivalta

1=todella huonosti 2=huonosti 3=tydyttävästi 4=hyvin 5=todella hyvin

	1	2	3	4	5
Tunnen oman ammattini toimivaltuudet hyvin	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän poliisin toimivaltuudet	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisi tietää vartijoiden ja järjestyksenvalvojen toimivaltuudet	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisi on osannut vastata esittämiini kysymyksiin liittyen toimivaltuuksiin	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän, koska omat toimivaltuuteni eivät riitä ja paikalle pitää kutsua poliisi	☐	☐	☐	☐	☐

Avoimia kysymyksiä. Yritä pitää vastaukset tiivistettyinä.

13. Onko ollut tilanteita poliisin kanssa, jossa olet kokenut, että poliisi on toiminut vastoin omia odotuksia ja ajatuksia? Kerro lyhyesti tilanteesta tai tilanteista.

---

14. Mikä on mielestäsi hyvää poliisin ja turvallisuusalan välisessä yhteistyössä?

---

15. Onko ollut tilanteita, jossa poliisi ei ole tiennyt vartijan/järjestyksenvalvojan toimivaltuuksia. Kerro lyhyesti tilanteesta tai tilanteista.

LIITE 2: SAATEKIRJE JA LINKKI KYSELYYN

Hei!

Olen ollut töissä Pirkanmaan Securitaksella 2016–2022, joten yritys on tuttu ja vartijan ammatin kautta hankitut taidot, kokemukset ja kollegat ovat vielä tuoreina mielessäni.

Suoritan AMK-opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötäni poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyöstä. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää turvallisuusalalla työskentelevien kokemuksia poliisin kanssa toimimisesta ja samalla selvittää näiden ammattiryhmien vääriä olettamuksia ja luuloja toistensa toimivaltuuksista. Aikaa kyselyyn vastaamiselle on 29.9.2023 asti. Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia.

Pyydänkin vastaamaan kyselyyn seuraavasta linkistä:

<https://link.webropolsurveys.com/S/E5F1FFD1EC5309DE>

Linkki on julkinen, jonka vuoksi vastaajaa ei ole mahdollista selvittää tai jäljittää. Vastauksia tullaan säilyttämään tietoturva-asiat huomioiden, eikä siihen ole pääsyä ulkopuolisilla. Vastaajien henkilötietoja tai muita yksilöiviä tietoja ei kysytä lomakkeessa, ja myös opinnäytetyössä vastauksia tullaan käsittelemään täysin anonyymisti. Opinnäytetyön valmistuttua aineisto hävitetään. Tutkimuslupa on saatu Securitaksen turvallisuuspäälliköltä.

Vastaamalla kyselyyn, annat suostumuksen tutkimukseen osallistumiselle ja vastauksia koskevien tietojen julkaisemiseen opinnäytetyössä. Voit olla yhteydessä opinnäytetyön tekijään, mikäli herää kysymyksiä tutkimukseen liittyen.

Kiitos osallistumisesta!

Petri Wirén

petri.wiren@edu.polamk.fi